
GORTYRAHILLY WIND DAC

FEIRM GHAOITHE GHORT UÍ RAITHILE CO. CHORCAÍ

ACHOIMRE NEAMHTHEICNIÚIL

Iúil 2022

Gortyrally Wind DAC,
C/O FuturEnergy Ireland,
27/28 Plás Hoirbeaird,
Baile Átha Cliath 2,
D02 DC97.

Jennings O'Donovan & Partners Limited,

Innealtóirí Comhairleacha,
Páirc Gnó Fhionasclainn,
Sligeach.

Teil.: 071 9161416

Facs: 071 9161080

rphost:

info@jodireland.com

JENNINGS O'DONOVAN & PARTNERS LIMITED
Innealtóirí Comhairleacha Tionscadail, Sibhialta agus
Struchtúracha,
PÁIRC GNÓ FHIONASCLAINN,
SLIGEACH,
ÉIRE.

Teileafón (071) 91 61416
Faics (071) 91 61080

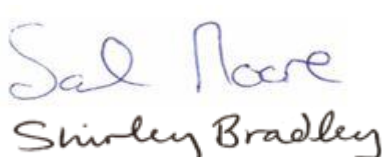

R-phost info@jodireland.com
Suíomh Gréasáin www.jodireland.com

CEADÚ DOICIMÉID

TIONSCADAL	Feirm Ghaoithe Ghort Uí Raithile	
UIMH. AN JAB/AN CHLIAINT	Gortyrhilly Wind DAC	6225
TEIDEAL AN DOICIMÉID	Achoimre Neamhtheicniúil	

Ullmhaithe ag

Athbheithnithe /Ceadaithe ag

Doiciméad Dréacht	Ainm Sarah Moore Shirley Bradley	Ainm David Kiely
Dáta 19 Iúil, 2022	Síniú 	Síniú

Tá an doiciméad seo, agus an fhaisnéis nó an chomhairle atá inti, curtha ar fáil ag JENNINGS O'DONOVAN & PARTNERS LIMITED le haghaidh úsáide inmheánaí amháin agus lena Chliant i gcomhlíonadh dhuáltais agus dhilteanais JENNINGS O'DONOVAN & PARTNERS LIMITED faoina gconradh leis an gClíant. Ba cheart aon chomhairle, tuairimí nó moltaí sa doiciméad seo a léamh agus brath orthu i gcomhthéacs an doiciméid ina hiomláine amháin. Tá an chomhairle agus na tuairimí atá sa doiciméad seo bunaithe ar an bhfaisnéis a cuireadh ar fáil do JENNINGS O'DONOVAN & PARTNERS LIMITED ar dháta an doiciméid seo agus ar chaighdeán, cóid, teicneolaíocht agus cleachtais tógála reatha amháin dáta an doiciméid seo. Tar éis seachadadh deiridh an doiciméid seo don Chliant, ní bheid aon oibleagáid ná dualgas breise ar JENNINGS O'DONOVAN & PARTNERS LIMITED comhairle a thabhairt don Chliant ar aon ábhar, lena n-áirítear forbairt a dhéanann difear don fhaisnéis nó don chomhairle a sholáthraítear sa doiciméad seo. D'ullmhaigh JENNINGS O'DONOVAN & PARTNERS LIMITED an doiciméad seo ina gcáil ghairmiúil mar Innealtóirí Comhairleacha. Ní mhaítear, in aon tsí, go n-áirítear aon tsaghas comhairle nó tuairime dlí in ábhar an doiciméid. Ullmhaítear an doiciméad seo de réir théarmaí agus choinníollacha an chonartha atá ag JENNINGS O'DONOVAN & PARTNERS LIMITED leis an gClíant. Ba cheart aird a thabhairt ar na téarmaí agus coinníollacha sin agus an doiciméad seo á bhreithniú agus/nó ag brath ar an doiciméad seo. Más mian leis an gClíant an doiciméad seo a scaoileadh chuig Tríú Páirtí ionas go mbeadh an páirtí sin ag brath air, féadfaidh JENNINGS O'DONOVAN & PARTNERS LIMITED, dá rogha féin, aontú le scaoileadh den sórt sin ar choinníoll:

- JENNINGS O'DONOVAN & PARTNERS LIMITED comhaontú scríofa a fháil roimh an scaoileadh sin, agus
- Tríd an doiciméad a scaoileadh chuig an Tríú Páirtí, ní bhfaighidh an Tríú Páirtí sin aon chearta, conarthacha nó eile, in aghaidh JENNINGS O'DONOVAN & PARTNERS LIMITED agus JENNINGS O'DONOVAN & PARTNERS LIMITED, dá réir sin, ní ghabfaidh sé nó sí aon dualgas ná dilteanais. nó oibleagáid don Tríú Páirtí sin, agus
- Ní ghlacann JENNINGS O'DONOVAN & PARTNERS LIMITED aon fhreagracht as aon chailteanas nó damáiste a thabhaíonn an Clíant nó as aon choinbhleacht leasa JENNINGS O'DONOVAN & PARTNERS LIMITED a easraíonn as scaoileadh an doiciméid seo don Chliant don Tríú Páirtí.

Stiúthóirí: D. Kiely, C. McCarthy
Stiúthóir Réigiúnach: A. Phelan
Comhairleoirí: C. Birney, R. Gillan

Comhlaigh R. Davis, S. Gilmartin, J. Healy, S. Lee,
Shinsearacha: J. McElvaney, T. McGloin, S. Molloy

Comhlaigh: M. Forbes, A. Ganley, D. Guilfoyle,
L. McCormack, M. Sullivan

Uimhir Chláraithe na Cuideachta 149104 **Uimhir Chláraithe CBL**
IE6546504D

FEIRM GHAOITHE GHORT UÍ RAITHILE, CO. CHORCAÍ.**ACHOIMRE NEAMHTHEICNIÚIL****CLÁR**

1	NTS.1 RÉAMHRÁ.....	1
2	NTS.2 MEASÚNÚ TIONCHAIR TIMPEALLACHTA	2
3	NTS.3 MOLADH D’FHEIRM GHAOITHE GHORT UÍ RAITHILE	4
3.1	Tuirbíní Gaoithe.....	7
3.2	Rochtain ar an bhForbairt.....	8
3.3	Nasc Eangaí.....	8
3.4	Céim na Tógála.....	8
3.5	Athchóiriú Suímh.....	9
3.6	An Chéim Oibriúcháin.....	10
4	NTS.4 ROGHNÚ AGUS DEARADH LÁITHREÁN.....	10
5	NTS.5 CREAT DLÍ AGUS BEARTAIS.....	10
6	NTS.6 DAONRA AGUS SLÁINTE AN DUINE	10
6.1	Caochaíl Scáileanna.....	12
7	NTS.7 BITHÉAGSÚLACHT	13
8	NTS.8 ÉANEOLAÍOCHT.....	14
9	NTS.9 HIDREOLAÍOCHT, GEOLAÍOCHT AGUS AN TIMPEALLACHT UISCE.....	15
10	NTS.10 AER AGUS AERÁID.....	18
11	NTS.10 TORANN.....	19
12	NTS.11 TÍRDHREACH AGUS RADHARC	19
13	NTS.13 SÓCMHAINNÍ ÁBHARACHA AGUS CEISTEANNA EILE	24
13.1	Talmhaíocht.....	24
13.2	Teileachumarsáid	24
13.3	Gréasáin Leictreachais.....	25
13.4	Aerloingseoireacht.....	25
14	NTS.14 OIDHREACHT CHULTÚRTHA	26
15	NTS.15 TRÁCHT AGUS IOMPAR	27
16	NTS.16 LEOCHAILEACHT DO MHÓR-THIMPISTÍ AGUS TUBAISTÍ NÁDÚRTHA...29	
17	NTS.17 ACHOIMRE.....	30

1 NTS.1 RÉAMHRÁ

Tugann an Achoimre Neamhtheicniúil (NTS) seo achoimre ar an Tuarascáil ar Mheasúnú Tionchair Timpeallachta (TMTT) a ghabhann leis an iarratas ar chead pleanála d'Fheirm Ghaoithe Ghort Uí Raithile atá suite i mbailte fearainn na Doirí, Gort Uí Raithile, An Ráth Thiar, Doire Fhínín, Gort na Binne, Doireach agus Cathair na Cáithe, Co. Chorcaí. Tá an suíomh suite timpeall 4.3km siar ó dheas ó Bhaile Bhuirne, Co. Chorcaí agus 2km soir ó theorainn an chontae idir Chorcaigh agus Ciarraí.

Is é an t-iarratasóir atá ag lorg cead pleanála ná *Gortyrhilly Wind DAC*, comhfhiontar idir *FuturEnergy Ireland* agus *SSE Renewables*.

Cuideachta chomhfhiontair is ea FuturEnergy Ireland (FEI) faoi úinéireacht ar bhonn 50:50 idir Coillte agus Bord Soláthair an Leictreachais (ESB). Comhcheanglaíonn an gnó nua seo na sócmhainní agus an saineolas is láidre atá ag an Stát i bhforbairt fuinnimh in-athnuaite ar talamh thar ceann mhuintir na hÉireann. Tá siad ar cheann de na forbróirí tiomnaithe gaoithe ar talamh is mó in Éirinn agus is é an misean atá acu ná acmhainneacht ár n-acmhainní náisiúnta a uasmhéadú agus dlús a chur le hathrú na hÉireann go geilleagar fuinnimh ísealcharbóin.

Is í aidhm FuturEnergy Ireland ná cuidiú go hábhartha leis an tír a spriocanna fuinnimh ghlais a bhaint amach, ag baint amach glan-astuithe nialasach faoi 2050, mar atá leagtha amach i bPlean Gníomhaíochta Aeráide an Rialtais agus a bhfuil reachtaíocht déanta dó faoin Acht um Gníomhú ar son na hAeráide. Maidir leis seo, tá FuturEnergy Ireland ag iarraidh aistriú na hÉireann go geilleagar ísealcharbóin a bhrú chun cinn go gníomhach trí 1GW de thionscadail fuinnimh gaoithe a fhorbairt faoi 2030.

Tá FuturEnergy Ireland tiomanta d'fheirmeacha gaoithe den scoth a n-éiríonn leo ó thaobh tráchtála de a fhorbairt agus ag an am céanna an tacaíocht ó phobail áitiúla a uasmhéadú. Tá an poitéinseal ag a chuid tionscadal feirmeacha gaoithe ról bunúsach a bheith acu i ngeilleagar glas trí phoist a chruthú i gceantair thuaithe agus earnáil ghlas thionsclaíoch a fhás, agus forbairt áitiúil a mhaoiniú do phobail óstaigh ag an am céanna.

Tá SSE Renewables ar cheann de na príomh forbróirí, oibreoirí agus úinéirí i gcúrsaí fuinnimh in-athnuaite in Éirinn. Tá punann na cuideachta ar talamh in Éirinn comhdhéanta de 29 feirm ghaoithe a tháirgeann beagnach 700MW de ghiniúint in-athnuaite, lena n-áirítear an fheirm ghaoithe is mó in Éirinn, Páirc Ghaoithe na Gaillimhe a tháirgeann 174 MW.

Tá cead á lorg ag an iarratasóir chun 14 tuirbín gaoithe, crann meitéareolaíochta, fostáisiún ar an láthair agus gach oibreacha coimhdeacha a thógáil, oibreacha feadh bhealach seachadta na dtuirbín agus Nasc Eangaí a thógáil faoin talamh le fostáisiún GIS 220kV Bhaile Uascail, Co. Chorcaí.

Cuireann an Tuarascáil ar Mheasúnú Tionchair Timpeallachta (TMTT) faisnéis i láthair maidir le haithint agus measúnú ar éifeachtaí suntasacha féideartha comhshaoil na Forbartha agus tuairiscíonn sé torthaí an Mheasúnaithe Tionchair Timpeallachta (MTT) a rinneadh de réir an Achta um Pleanáil agus Forbairt 2000, arna leasú, agus na Rialacháin um Pleanáil agus Forbairt 2001, arna leasú. Cuimsíonn an TMTT na doiciméid seo a leanas:

- An Achoimre Neamhtheicniúil seo (Imleabhar I)
- Príomh-thuarascáil an TMTT (Imleabhar II)
- Figiúirí agus Líníochtaí Tacaíochta (Imleabhar III)
- Aguisíní Tacaíochta (Imleabhar IV)

Cuireann na doiciméid seo nádúr na forbartha, na héifeachtaí dóchúla ar an gcomhshaol agus na bearta a mholtar chun an comhshaol a chosaint le linn gach céime den fhorbairt in iúl dá léitheoirí.

Cuimseoidh an fhorbairt na céimeanna seo a leanas:

- Tógáil na Forbartha
- Oibriú na Forbartha
- Díchoimisiúnú na Forbartha

2 NTS.2 MEASÚNÚ TIONCHAIR TIMPEALLACHTA

Bíonn MTT ag teastáil nuair is dócha go mbeidh tionchar suntasach ar an gcomhshaol mar gheall ar nádúr, méid nó suíomh forbartha nua. De ghnáth éilíonn feirmeacha gaoithe ar scála na Forbartha seo go dleathach go ndéanfaí MTT.

Ullmhaíodh an TMTT tar éis cur chuige córasach i leith MTT agus dearadh tionscadail, agus tuiscintí ar na héifeachtaí féideartha á n-úsáid chun an dearadh a athrú chun na héifeachtaí sin a laghdú. Is iad príomhchéimeanna an MTT ná:

- Comhairliúchán scóipe (próiseas chun fiafraí d'eagraíochtaí ábhartha cad a cheapann siad ba chóir a áireamh san MTT) agus conas a dtugtar aghaidh ar na hábhair seo
- Measúinuithe teicniúla ar an gcomhshaol - staidéir bhonnlíne (a thuiscint cad iad na dálaí comhshaoil atá ann faoi láthair), ag fiafraí cad iad na héifeachtaí suntasacha féideartha

ar an gcomhshaol a d'fhéadfadh a bheith ann, eolas a thabhairt d'éabhlóid an dearaidh agus sainaitheint beart chun éifeachtaí neamh-inmhianaithe a laghdú.

- Na torthaí a scríobh le cur san áireamh san TMTT
- An t-iarratas pleanála agus an TMTT a chur isteach

Tá scóipeáil agus comhairliúchán réamh-iarratais tábhachtach maidir le TMTT a fhorbairt atá cuimsitheach agus cothrom. Cuireadh iarratais ar Thuairimí Scópála faoi bhráid na gcomhlachtaí forordaithe agus na bpríomhchomhairleoirí i mí na Samhna 2020. Bhí Tuarascáil Scópála ag gabháil leis an iarratas a rinne cur síos ar an bhforbairt, ar mhodheolaíocht an MTT a bhí beartaithe agus ar na príomhréimsí le 'scóipeáil isteach' nó le 'scóipeáil amach' in aon mheasúnú eile. Tá na Tuairimí Scópála a fuarthas san áireamh sa **TMTT Aguisín 1.1** Áiríodh leis sin comhaontú ar eisiámh ón TMTT, measúnú ar éifeachtaí ar ghabhdóirí nó gnéithe áirithe, áit ar comhaontaíodh nach raibh aon fhéidearthacht ann go mbeadh éifeachtaí suntasacha ann.

Cuireadh tús le rannpháirtíocht tosaigh an Oifigigh Idirchaidrimh Pobail i mí Lúnasa 2020 lena n-áirítear teagmháil dhíreach trí ghlaoch ar na tithe go léir laistigh de 2km den limistéar staidéir agus faisnéis a sholáthar faoin bhforbairt a bheartaítear. In 2021, scaipeadh nuachtlitreacha ar an bpobal áitiúil agus reáchtáladh cruinniú idir Phríomhbhainisteoir tionscadail an tionscadail, Oifigeach Idirchaidrimh Pobail, TDanna áitiúla, agus comhairleoirí áitiúla. In 2022, scaipeadh litreacha agus eisiúint meáin. Tugadh cuireadh don phobal páirt a ghlacadh sa Turas Fíorúil agus sa Phróiseas Comhairliúcháin Phoiblí. Reáchtáil an t-iarratasóir dhá bhabhta de Laethanta Faisnéise Poiblí (LFPanna) don Fhorbairt agus reáchtáladh imeacht fíorúil ar 21 Iúil, bhí laethanta oscailte an Chlinic Ar an Láthair ar 26 agus 27 Iúil 2022 san Ionad Áise, Ré na nDoirí, Maigh Chromtha, Co. Chorcaí. Bhí sé mar aidhm ag an gcéad bhabhta de laethanta faisnéise tuairimí a lorg agus aiseolas a fháil. Bhí sé mar aidhm ag an dara babhta an dearadh deiridh a baineadh amach tar éis dian-phróiseas an MTT a chur i láthair.

Tá measúnú déanta ar éifeachtaí comhshaoil i gcaibidlí den TMTT, go ginearálta le caibidil amháin in aghaidh an disciplín theicniúil, a léiríonn go ginearálta cineál gabhdóirí na n-éifeachtaí féideartha (e.g., éin). Leanann na measúnuithe i ngach caibidil cur chuige córasach comhchosúil, chun aon éifeachtaí a d'fhéadfadh a bheith suntasach i gcomhthéacs na Rialachán MTT a shainaitheint. Áirítear leis an gcur chuige an "bonnlíne" a bhunú, agus é sin á dhéanamh ar staid reatha an chomhshaoil, a gcuirfeadh an fhorbairt leis. Aithníonn sé seo na príomh-ghabhdóirí, lena n-áirítear cé chomh híogair is atá siad don sórt athraithe a d'fhéadfadh a bheith mar thoradh ar an bhforbairt. Déantar measúnú ansin ar mhéid (nó ar mhéadaíocht) féideartha an athraithe de bharr na forbartha, agus déantar an íogaireacht agus an méid a

mheas le chéile chun teacht ar chonclúid ar thábhacht. Is féidir le héifeachtaí a bheith inmhianaithe (nó "dearfach", nó "tairbheach"), nó neamh-inmhianaithe (nó "diúltach", nó "díobhálach"). Moltar maolú nuair is féidir chun éifeachtaí suntasacha neamh-inmhianaithe a chosc. Is iad na héifeachtaí deiridh, molta, iad siúd tar éis maolú a bheith curtha i bhfeidhm, agus is "éifeachtaí iarmharacha" iad.

De réir na Rialachán MTT, rinneadh 'éifeachtaí carnacha' a mheas sa mheasúnú. Is éifeachtaí iad seo a eascraíonn ó athruithe carnacha de bharr gníomhartha san am a chuaigh thart, san am i láthair nó intuartha go réasúnta in éineacht leis an bhforbairt.

3 NTS.3 MOLADH D'FHEIRM GHAOITHE GHORT UÍ RAITHILE

Léirítear leagan amach na Forbartha i bhFigiúr NTS-1. Cuimsítear na nithe seo leanas sa bhforbairt atá bearthaithe:

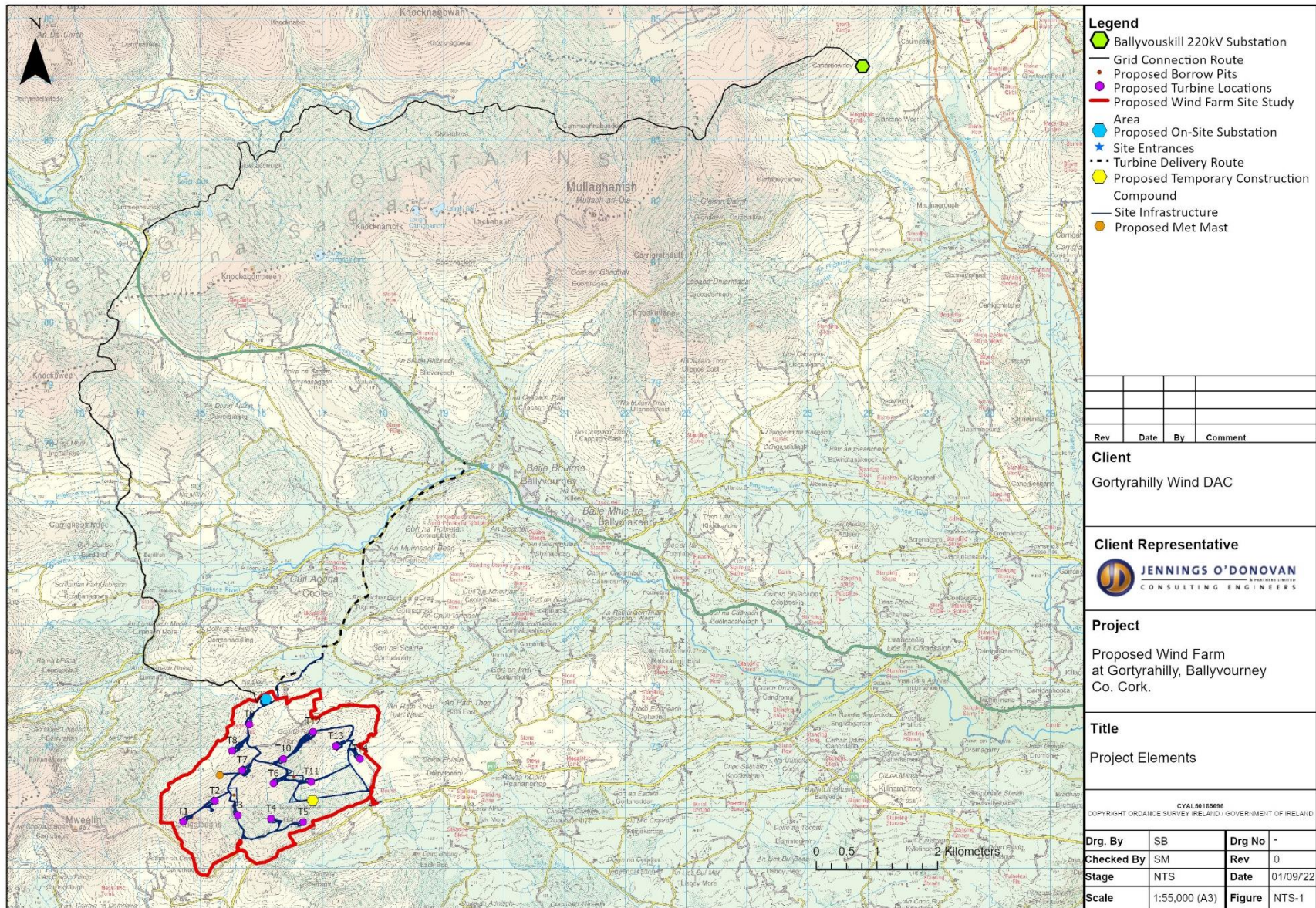
- 14 tuirbín gaoithe a thógáil le hairde iomlán ó thalamh go barr rinn lainne de réimse idir 179m agus 185m san áireamh. Beidh trastomhas rótair ag na tuirbíní gaoithe idir 149m agus 155m san áireamh agus airde moil idir 102.5m agus 110.5m san áireamh.
- Tógáil cruasheastán tuirbíní buana agus bunsraitheanna tuirbíní.
- Tógáil príomhshuíomh tógála sealadach amháin le hoifigí suímh shealadacha ghaolmhara, limistéir pháirceála agus fálú slándála.
- Suiteáil crann meitéareolaíochta amháin (saolré 35 bliana) a bheidh 110 méadar ar airde agus cuaille tintrí 4m ar a bharr.
- Dhá shloc soláthair a fhorbairt ar an láthair.
- Tógáil bóithre rochtana inmheánacha buana nua, uasghrádú ar bhóithre rochtana inmheánacha atá ann cheana agus uasghrádú ar an mbóthar L-34011-20 (atá mar chuid de Slí Bhéarra-Breifne) agus atá suite laistigh den láithreán, lena n-áirítear bána pasála agus an bonneagar draenála uile lena mbaineann.
- Forbairt líonra inmheánach draenála suímh agus córais rialaithe dríodair.
- Tógáil 1 uimh. fostáisiún leictreach buan 110 kV lena n-áirítear 2 uimh. foirgnimh rialaithe le háiseanna leasa, gach gléasra agus trealamh leictreach gaolmhar, fálú agus geataí slándála, gach cábla faoi thalamh a bhaineann leis, umar coinneála fuíolluisce, agus gach struchtúr agus oibreacha coimhdeacha.
- Na cáblaí leictreacha agus cumarsáide faoi thalamh uile a nascann na tuirbíní gaoithe le fostáisiún na feirme gaoithe.
- Leagan foraoiseachta coimhdeach chun tógáil na forbartha a éascú.
- Na hoibreacha go léir a bhaineann le nasc buan na feirme gaoithe leis an eangach náisiúnta leictreachais a dhéanamh agus a chuimsíonn cábla 110 kV faoi thalamh i nduchtanna cábla buana ón bhfostáisiún buan ar an láthair atá beartaithe, i mbaile fearainn

Ghort Uí Raithile agus ar aghaidh trí na bailte fearainn seo a leanas - Na Doirí, Doire an Chuilinn, An Lománach Bheag, An Lománach Mhór, Screathan na nGamhan, Barr d'Ínse, Na Millíní, An Inse Mhór, An Doirín Álainn, Doire Aimhréidh, Coimín an Bhroic, Glaise Chormaic, An Chlaoideach Rua agus Coimín na Bodóige go dtí Fostáisiún 220 kV Bhaile Uascail atá ann cheana i mbaile fearainn Chathair Dhúnaigh.

- Gach obair forbartha láithreáin lena n-áirítear beirm, tírdhrechtú agus tochailt ithreach.
- Feabhsú ar bhealach isteach chuig bóthar príobháideach atá ann cheana féin amach ón mbóthar áitiúil L-7405-0 chun leathnú áitiúil an bhóthair a chur san áireamh agus bealach isteach spréach a chruthú chun seachadadh ualaí neamhghnácha agus seachadadh comhpháirteanna tuirbíní a éascú.
- Feabhsú ar bhealach isteach atá ann cheana ón mbóthar áitiúil L-3402-36 chun baint an fhásra atá ann cheana le haghaidh spréanna infheictheachta a áireamh chun é a éascú chun ábhar tógála a sheachadadh chuig an láithreán.
- Oibreacha uasghrádaithe ar bhealach seachadta an tuirbín chun na nithe seo a leanas a áireamh:
 - Droichead sealadach a thógáil thar Abha an tSuláin chun rochtain a cheadú ar an L-3400-79 ón N22 i mBaile Bhuirne le linn na n-oibreacha tógála.
 - Leathnú áitiúil ar an mbóthar L-3405-0 go leithead 4.5m, ón acomhal leis an mbóthar L3400-79 go dtí an t-acomhal leis an mbóthar L-7405-0.
 - Leathnú áitiúil ar an mbóthar L-7405-0 go leithead 4.5m, ón acomhal leis an L-3405-0 go dtí an bealach isteach chuig bóthar príobháideach atá ann cheana amach ón L-7405-0.
 - Tógáil bóthair rochtana sealadach amach ón N22 i mbaile fearainn Choimín an Bhroic chun ionramháil casaidh 180 céim ag na feithiclí seachadta tuirbíní a éascú.

Tá cead pleanála 10 mbliana agus saolré 35 bliain ó dháta coimisiúnaithe na feirm ghaoithe ar fad á lorg. Léiríonn sé seo saolré tuirbíní an lae inniu.

Tá cead pleanála buan á lorg don nasc eangaí agus don fhostáisiún mar go mbeidh siad seo ina shócmhainn ag an eangach náisiúnta faoi bhainistíocht EirGrid agus fanfaidh siad i bhfeidhm ar dhíchoimisiúnú na feirme gaoithe.

Legend

- Ballyvouskill 220kV Substation
- Grid Connection Route
- Proposed Borrow Pits
- Proposed Turbine Locations
- Proposed Wind Farm Site Study
- Area
- Proposed On-Site Substation
- ★ Site Entrances
- Turbine Delivery Route
- Proposed Temporary Construction Compound
- Site Infrastructure
- Proposed Met Mast

Rev	Date	By	Comment

Client
Gortyrähilly Wind DAC

Client Representative

JENNINGS O'DONOVAN
CONSULTING ENGINEERS

Project
Proposed Wind Farm at Gortyrähilly, Ballyvourney Co. Cork.

Title
Project Elements

CYAL0106060
COPYRIGHT ORDNANCE SURVEY (IRELAND) / GOVERNMENT OF IRELAND

Org. By	SB	Drg No	-
Checked By	SM	Rev	0
Stage	NTS	Date	01/09/22
Scale	1:55,000 (A3)	Figure	NTS-1

Figióir NTS-1 Eilimintí an Tionscadail

3.1 Tuirbíní Gaoithe

Beidh airde na 14 tuirbín ó bhun go barr idir 179m agus 185m san áireamh, ach níl an sain-déanamh agus an tsamhail socraithe fós. Beidh dearadh na dtuirbín seo ar nós tuirbíní tipiciúla nua-aimseartha, le trí lann, dearadh ais chothrománach, ar dhath bán nó liath éadrom agus beidh bailchríoch an túir agus na lann leath-snasta agus leath-neamhlónrach faoi seach.

Beidh roghnú deiridh na dtuirbíní faoi réir ag measúnú ar na dálaí gaoithe agus cuirfear san áireamh an teicneolaíocht a bheidh ar fáil ag am na tógála. Is dócha go mbeidh tuirbíní le cumas 5.6 go 6.6 MW ar fáil ag an méid atá beartaithe. Chun críocha na measúnuithe, rinneadh measúnú ar raon paraiméadair tuirbíní mar atá le feiceáil i d**Tábla 2.1**.

Tábla 2.1 Paraiméadair Tuirbín measúnaithe

Paraiméadar Tuirbín	Raon Measúnaithe
Airde Rinn Lainne na dTuirbín	179m go 185m
Trastomhas Rótair	149m go 155m
Airde Moil	102.5 go 110.5m
Aschur	5.6 go 6.6MW

Is gnách go mbíonn tuirbíní de chineál luais athraitheach, ionas go n-athróidh luas an rótair tuirbíní de réir an fhuinnimh atá ar fáil sa ghaoth. Is gnách go mbíonn luas rothlach idir 11.2 agus 12.6 uair in aghaidh an nóiméid ag tuirbíní den mhéid atá beartaithe, ag brath ar éagsúlachtaí i luas na gaoithe, ag giniúint cumhachta do gach luas gaoithe idir c. 4 mhéadar sa soicind (m/s) (thart ar 8 míle san uair) agus c. 25 m/s (thart ar 50 míle san uair). Ag luasanna gaoithe níos mó ná c. 25 m/s, atá an-neamhghnách, múchfaidh na tuirbíní go sealadach chun aon damáiste a sheachaint.

Tá na tuirbíní rialaithe ag ríomhaire lena chinntiú go mbíonn aghaidh an tuirbín ag féachaint díreach isteach sa ghaoth i gcónaí chun an éifeachtacht is fearr a chinntiú. Rothlóidh rótair na dtuirbíní go léir sa treo céanna i gcoibhneas le treo na gaoithe.

Teastaíonn achar de chloch dhlúite ó gach tuirbín gaoithe in aice le bonn an tuirbín, ar a dtugtar cruasheastáin. Úsáideann an craein é seo go príomha agus an tuirbín á tógáil.

3.2 Rochtain ar an bhForbairt

Beidh rochtain ar an bhForbairt trí na Bóithre Rochtana Suímh atá ann cheana agus atá molta le déanaí. Tá dhá bhealach isteach molta don láithreán. Bealach isteach atá ann cheana is ea Bealach Isteach Suímh 1 ar an taobh thuaidh den Láithreán atá suite amach ó bhóthar rochtana príobháideach. Bealach isteach atá ann cheana de chuid Coillte is ea Bealach Isteach Suímh 2 atá suite in oirdheisceart an tSuímh ar an L-3402. Bainfidh Bealach Seachadta na dTuirbín úsáid as Bealach Isteach Suímh 1 agus bainfidh an Bealach Tarlaithe Tógála úsáid as Bealach Isteach Suímh 2. Tá sé seo amhlaidh chun cabhrú le bainistíocht tráchta. Taispeántar bealaí isteach an tsuímh i bhFigiúr NTS-1.

Tá sé beartaithe go dtabharfar na naoisilí tuirbín, moil túir agus lanna rótair isteach go Calafort Rinn an Scidígh, Co. Chorcaí. As sin, déanfar iad a iompar chuig an Láithreán tríd an N28, N40, N22, L-3400-79, L-3405-0, L-7405-0 agus bóthar príobháideach uasghrádaithe mar a léirítear i bhFigiúr NTS-1. Ceadóidh droichead sealadach thar Abha an tSuláin rochtain d'fheithiclí seachadta ualaigh neamhghnácha. Tá na héifeachtaí féideartha a bhainfeadh lena n-iompar agus le hábhair eile leagtha amach i roinn **NTS-14** agus **Caibidil 15 den TMTT: Trácht agus Iompar**.

Coinneofar, úsáidfear agus uasghrádófar na Bóithre Rochtana Suímh atá ann cheana sa bhforaois mar is gá chun rochtain a fháil ar na láithreacha tuirbíní atá beartaithe. Beidh 11.3km de bhóithre rochtana nua ag teastáil chun rochtain a chruthú laistigh den suíomh. Coinneofar na bóithre rochtana seo ar an suíomh ar feadh shaolré oibriúcháin na forbartha ionas gur féidir na tuirbíní a chothabháil agus aon chomhpháirteanna tuirbíní a athsholáthar.

3.3 Nasc Eangaí

Nascfaidh cáblaí faoi thalamh na trasfhoirmeoirí tuirbíní leis anan bhfostáisiún atá beartaithe. Soláthróidh sé seo nascphointe idir an fheirm ghaoithe agus an pointe nasctha leis an eangach ag Fostáisiún reatha Bhaile Uascail. Is é 27.8km fad iomlán an naisc eangaí faoi thalamh idir an fostáisiún ar an láthair agus fostáisiún reatha Bhaile Uascail. Beidh sé seo suite feadh bóithre poiblí, bóithre foraoiseachta agus tailte tríú páirtí. Is féidir an bealach nasctha greille a fheiceáil i bhFigiúr NTS-1.

3.4 Céim na Tógála

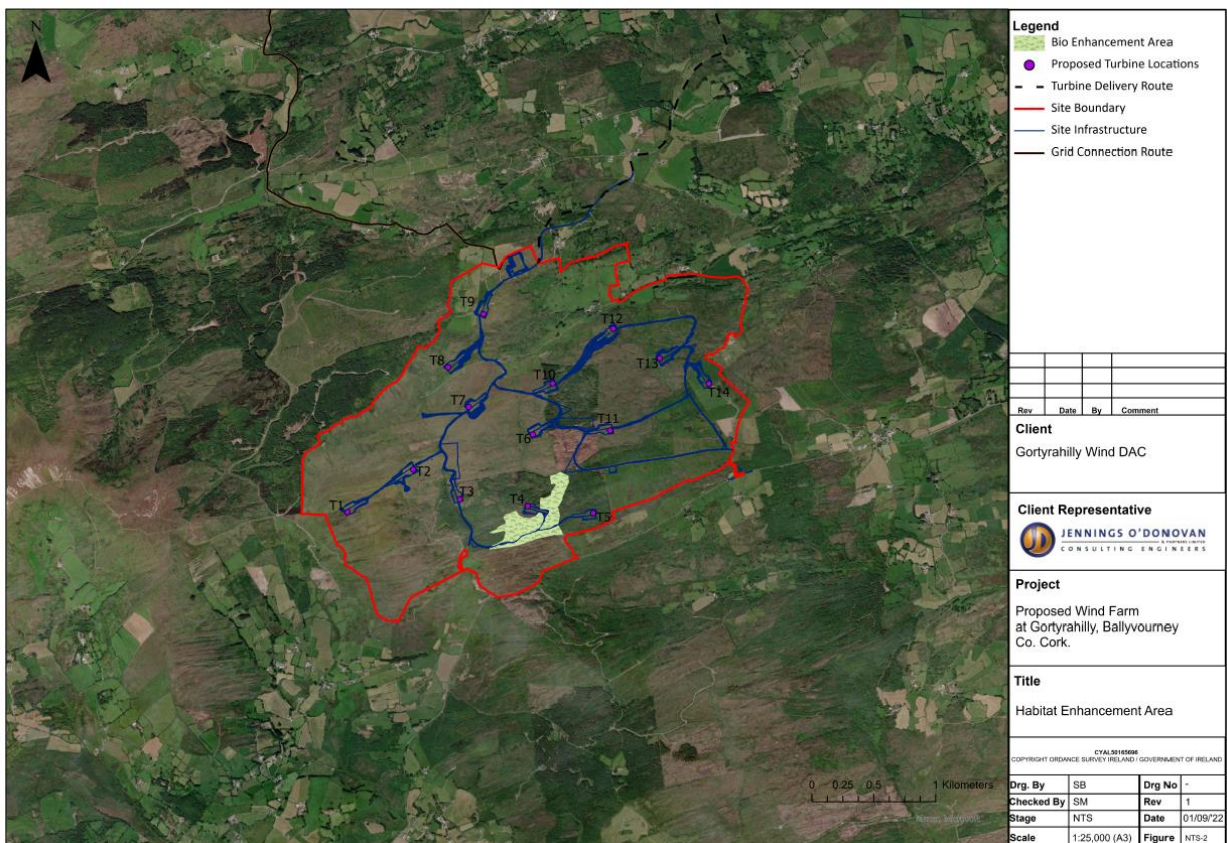
Tógfaidh céim thógála na Forbartha thart ar 21 mí san iomlán. Go ginearálta, beidh uaireanta oibre do ghníomhaíocht tógála idir 07:00 agus 19:00 i rith na seachtaine, le huaireanta oibre laghdaithe ag an deireadh seachtaine.

Beidh na tuirbíní lonnaithe thar réimse leathan de chnoic, ach is cuid an-bheag de seo an talamh a thógfaidh na tuirbíní agus infreastruchtúr eile, agus tá iarrachtaí móra déanta chun an bonneagar atá ann a athúsáid seachas talamh nua a úsáid. Le linn chéim na tógála, is é 215 ha an méid iomlán talún a bheidh ag teastáil don fhorbairt agus sroichfidh méid iomlán an láithreáin 667 ha.

Ceapfaidh an t-iarratasóir Conraitheoir Sibhialta a mbeidh freagracht iomlán air as bainistíocht, lena n-áirítear bainistíocht comhshaoil ar an suíomh tógála. Cinnteoidh an Conraitheoir Sibhialta go gcuirfead gníomhaíochtaí tógála i gcrích de réir na mbeart maolaithe atá leagtha amach san TMTT agus de réir mar a éilíonn an cead pleanála, amhail an Plean Bainistíochta Timpeallachta Tógála (CEMP) atá san áireamh sa **TMTT in Aguisín 2.1**. Coinneofar seirbhísí sainchomhairleoirí de réir mar is cuí, cosúil le seandálaí agus éiceolaí, le glaoch orthu de réir mar is gá chun comhairle a thabhairt ar shaincheisteanna comhshaoil ar leith.

3.5 Athchóiriú Suímh

Ullmhaíodh Plean Feabhsaithe Gnáthóg, atá san áireamh mar **Aguisín 6.1 sa TMTT**, chun an éifeacht éiceolaíoch a bhaineann le cailteanas gnáthóige mar thoradh ar an tionscadal a mhaolú. Tá an Plean dírithe ar bhrathphortach agus fraochmhá a athchóiriú in earnáil den láithreán ina dtarlóidh foraoisiú (féach **Figiúr NTS-2**). Déanfar athchóiriú chomh luath agus is féidir chun stóráil móna agus ábhar eile a íoslaghdú.

Figiúr NTS-2 Limistéar Feabhsaithe Gnáthóg

3.6 An Chéim Oibriúcháin

Is é saolré oibriúcháin na forbartha ná 35 bliain. Le linn na céime oibríche den fhorbairt, beidh cothabháil tuirbíní agus bonneagair leanúnach agus rialta. Táthar ag súil go leanfaidh sé seo le tuairim is 2 dhuine a fhostú ar bhonn buan le haghaidh gníomhaíochtaí rialta oibríochta agus cothabhála. Ina theannta sin, cruthófar fostaíocht sna réimsí airgeadais, comhlíonadh leanúnach ceadanna agus ceadanna, sábháilteacht, slándáil, caidreamh agus sochair phobail agus comhaontuithe úinéirí talún.

4 NTS.4 ROGHNÚ AGUS DEARADH LÁITHREÁN

Tháinig forbairt ar dhearadh leagan amach an tsuímh trí shraith athruithe, chun éifeachtaí féideartha a sheachaint nó a íoslaghdú, lena n-áirítear éifeachtaí ar radhairc, hidreolaíocht, móin, éiceolaíocht, iascach, éaneolaíocht, torann agus gnéithe seandálaíochta. Breathnaíodh ar chritéir theicniúla ar nós luas na gaoithe, ghnáth-threo na gaoithe, an bonneagar atá ann cheana féin, topagrafaíocht agus staid na talún le linn an phróisis dearaidh, mar fhreagra ar dhoiciméid treorach, torthaí suirbhé agus freagraí ó chomhairlithe. Tríd is tríd, meastar go bhfuil an togra oiriúnach go sármhaith laistigh de pharaiméadair theicniúla agus chomhshaoil an tionscadail.

5 NTS.5 CREAT DLÍ AGUS BEARTAIS

Thug an fhorbairt aird ar an gCreat Pleanála Náisiúnta, ar an Straitéis Réigiúnach Spáis agus Eacnamaíoch (RSES) don Réigiún Theas agus ar Phlean Forbartha Contae Chorcaí 2022-2028. Baineann na doiciméid seo leis an gcinneadh ar iarratas pleanála ag an mBord Pleanála. Soláthraítear measúnú mionsonraithe ar an bPolasaí Pleanála agus ar an gCreat Reachtaíochta sa Ráiteas Pleanála a ghabhann leis an iarratas pleanála.

Leagtar amach sa Phlean Gníomhaíochta Aeráide 2021 spriocanna uailmhianacha atá ceangailteach ó thaobh dlí d'Éirinn. Is é an sprioc ná go mbainfidh Éire amach glan-nialas astaíochtaí gás ceaptha teasa tráth nach déanaí ná 2050 agus laghdú 51% faoi 2030. Cabhróidh an Fhorbairt leis na spriocanna sin a bhaint amach.

6 NTS.6 DAONRA AGUS SLÁINTE AN DUINE

Aithníodh agus rinneadh measúnú ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag céimeanna tógála agus oibriúcháin na Forbartha ar shoch-eacnamaíocht, ar thurasóireacht agus ar chaitheamh aimsire agus úsáid talún i gCaibidil 4 den TMTT tar éis bailiú deasc-bhunaithe sonraí agus comhairliúcháin le páirtithe leasmhara áitiúla. Tugadh breac-chuntas ar thrí Limistéar Staidéir thíreolaíochta don mheasúnú seo, mar atá,

- Limistéir Staidéir 1: An Láithreán agus a Phurláin [Toghranna Ceantair (TRC) - Doire Fhíonáin, Gort na Tiobrad agus Claonráth)
- Limistéir Staidéir 2: Co. Chorcaí
- Limistéir Staidéir 3: Co. Chiarraí

Meastar go mbeidh iarmhairtí foriomlána na forbartha maidir le turasóireacht gearrthéarmach, beag, diúltach le linn na gcéimeanna tógála agus díchoimisiúnaithe araon mar gheall ar dhúnadh sealadach agus atreoruithe bealaí siúlóide agus rothaíochta. Beidh tionchar beag, fadtéarmach, dearfach le linn oibríochta mar gheall ar rianta feabhsaithe, cláir faisnéise agus marcálacha bealaigh.

Is talmhaíocht agus/nó foraoiseacht tráchtála formhór na húsáide talún reatha. Ní dhéanfar aon athrú mór air seo trí thógáil, oibriú agus díchoimisiúnú na forbartha mar is féidir leis na gníomhaíochtaí seo leanúint ar aghaidh taobh leis an bhforbairt.

Trasnaíonn Bealach Bhéarra go Breifne an láithreán agus tá rochtain iomlán ag an bpobal air. Déanfar na cosáin seo a uasghrádú ina gcodanna mar chuid den fhorbairt a thabharfaidh spreagadh agus tairbhe do shiúlóirí agus rothaithe. Is buntáiste taitneamhachta é seo a leanfaidh ar aghaidh le linn oibriú na feirme gaoithe. Cuirfidh an fhorbairt le fritháireamh ar dhó breoslaí iontaise a d'fhéadfadh tionchar dearfach a bheith aige ar shláinte an duine.

Roimh chéim na tógála, reáchtálfaidh an t-iarratasóir sraith imeachtaí 'Buail leis an bhforbróir / Conraitheoir' chomh luath agus is féidir, ag ligean do chonraitheoirí áitiúla foghlaim faoi dheiseanna tairiscint a dhéanamh ar chonarthaí, am chun breisoiliúint a dhéanamh, agus am le hullmhú roimh thairiscintí. Tá taithí shuntasach ag an iarratasóir ar na himeachtaí seo a eagrú.

Bheadh éifeachtaí beaga, díreacha agus indíreacha, agus dearfacha ar an ngeilleagar le linn chéim na tógála agus na céime oibríche araon, mar gheall ar chruthú deiseanna fostaíochta agus caiteachas ioncaim ina dhiaidh sin sa cheantar áitiúil agus laistigh d'Éirinn ina hiomláine. Meastar go bhféadfadh an láimhdeachas a chruthódh oibriú agus cothabháil na forbartha tacú go díreach le dhá phost i gContae Chorcaí. Tá sé tuartha gur tionchar measartha, dearfach, gearrthéarmach a bheidh sa tionchar foriomlán le linn na gcéimeanna tógála agus díchoimisiúnaithe agus tionchar measartha, dearfach agus fadtéarmach le linn na céime oibríche.

Go carnach, mar aon le forbairtí feirme gaoithe molta eile sa réigiún, má chuirtear iad seo chun cinn, bheadh na héifeachtaí dearfach agus is beag tábhacht a bheadh leo. Tá sé tuartha

go mbeidh tionchar dearfach gearrthéarmach ó thaobh fostaíochta na forbartha de, má thagann forluí ar thréimhsí tógála.

6.1 Caochaíl Scáileanna

Tá anailís ar Chaochaíl Scáileanna i g**Caibidil 4**. Is éard atá i gceist le Caochaíl Scáileanna ná éifeacht leibhéil an tsolais i seomra solas na gréine a bhíonn éagsúil go suntasach mar thoradh ar scáth lann tuirbín ag dul thar fuinneoige, rud a chruthaíonn núis. Baineadh úsáid as bogearraí caighdeánacha tionscail chun samhaltú a dhéanamh ar an bpoitéinseal go dtarlódh caochaíl scáileanna, bunaithe ar láithreacha agus toisí na tuirbíní a bheartaítear agus ar shuíomhanna na réadmhaoine cónaithe. Bhí an limistéar sainithe staidéir bunaithe ar Threoirlínte um Fhorbairt Fuinnimh Gaoithe 2006, atá ann le haghaidh réadmhaoine laistigh de 10 dtrastomhas rótar (arna nglacadh ag 1,550 méadar mar chás is measa agus 2,000 méadar le haghaidh iomláine).

Tá treoirlínte 2006 RCORÁ ar glacadh leo faoi athbhreithniú faoi láthair. Tá an measúnú bunaithe ar chomhlíonadh teorainn reatha Threoirlínte RCORÁ (30 uair sa bhliain nó 30 nóiméad in aghaidh an lae). Déantar foráil sa dréacht athbhreithnithe de na Treoirlínte um Fhorbairt Fuinnimh Gaoithe 2019 nach mbeidh aon chaochadh ar scáth. Ba chóir a thabhairt faoi deara freisin, áfach, gur féidir an Fhorbairt a thabhairt de réir riachtanais dréacht-treoirlínte 2019, má ghlactar leo fad is atá an t-iarraitas seo sa chóras pleanála.

Baineadh amach íos-achar deighilte de 750m ó gach áit chónaithe le dearadh an tionscadail. Tá 16 áit chónaithe laistigh de 1km d'aon láthair tuirbín gaoithe molta. Aithníodh sa mheasúnú seo go bhféadfadh tionchar a bheith ag caochaíl scáileanna ar idir 84 agus 89 as 106 gabhdóir laistigh den limistéar staidéir um caochaíl scáileanna.

Sa chás go meastar go mbeidh éifeacht ag caochaíl scáileanna suntasach ar ghabhdóir íogair, is féidir iad seo a mhaolú trí chórais rialaithe tuirbíní a oiriúnú chun stop a chur leis an tuirbín ciontach nuair is ann do dhálaí caochaíl scáileanna. Sa chás seo, tá sé beartaithe córas scáth-rialaithe a shuiteáil chun deireadh a chur leis an bpoitéinseal do chaochaíl scáth ón bhforbairt.

Léiríodh sa mheasúnú go mbeidh tionchar ag Feirm Ghaoithe Dhoireach ar 20 teach agus ní ar an bhforbairt. Tá deich ngabhdóir (H1, H4, H6, H7, H10, H25, H30, H50, H51 agus H61) a mbeidh tionchar ag éifeachtaí carnacha caochaíl scáileanna orthu. Cuirfidh suiteáil córas rialaithe scáth lanna ar gach tuirbín gaoithe deireadh le tionchair caochaíl scáileanna ón bhforbairt, agus mar sin cuirfear deireadh le tionchar carnach caochaíl scáileanna.

Níor shainnadh an measúnú aon tionchar suntasach dóchúil ón bhforbairt ar shláinte an daonra agus daonna.

7 NTS.7 BITHÉAGSÚLACHT

Déanann Caibidil 5, 6 agus 7 sa TMTT measúnú ar an tionchar a d'fhéadfadh a bheith ag an bhforbairt ar éiceolaíocht na talún, ar éiceolaíocht uisceach agus ar éaneolaíocht; faoi seach. Rinneadh suirbhéanna laistigh den láithreán agus in aice leis, chun stádas na ngnéithe éiceolaíochta a fháil amach, lena n-áirítear gnáthóga, mamaigh talún, ialtóga, éisc agus inveirteabraigh uisceacha (diúilicíní péarla fionnuisce go háirithe). Is é an Limistéar Oidhreachta Nádúrtha (LON) sainithe is gaire do shuíomh feirme gaoithe Ghort Uí Raithile ná Portach Shailcheartáin LON, atá thart ar 2 km i dtreo an iarthair. Tá an fhorbairt cóngarach do Shuíomhanna Eorpacha freisin, agus tá Coill Ghobnatan Naofa timpeall 3.7km ó shuíomh an tionscadail ar an gceann is gaire de na suíomhanna seo.

Meastar gurb iad seo a leanas príomhthionchar féideartha na tógála agus na gcéimeanna oibriúcháin den fhorbairt ar an éiceolaíocht:

- Cailteanas díreach gnáthóige
- Díghrádú gnáthóg talún
- Díghrádú ar ghnáthóg uisceach (sruthchúrsaí) agus tionchar féideartha éiceolaíochta thíos le sruth
- Cur isteach ar speicis chosanta
- Imbhualadh ialtóg le tuirbíní nó baratráma

Áiríodh le suirbhéanna gnáthóige mapáil ghinearálta agus suirbhéanna cuadrata, a bhí dírithe ar chineálacha gnáthóg tábhachtacha a aithint, lena n-áirítear Treoir maidir le Gnáthóga ón AE Iarscríbhinn I, ar dócha go dtitfidh siad faoi lorg na Forbartha nó a bhféadfadh tionchar a bheith acu uirthi. Léiríodh i dtorthaí an tsuirbhé gur tharla gnáthóga Iarscríbhinn I gar don bhonneagar a bheartaítear, nó díreach in aice leis (fraochmhánna fliucha an Atlantaigh Thuaidh, fraochmhánna tirime Eorpacha, Bratphortach, fánaí carraigeacha Sileacacha le fásra casmaíteacha agus coillearnach darach-beithe-cuileann). Mar sin ní féidir cailliúint ghnáthóga atá luaite in Iarscríbhinn I a sheachaint.

Rinneadh suirbhé ar dhiúilicíní péarla fionnuisce feadh sruthchúrsaí thíos le sruth ón bhforbairt. Níor taifeadadh aon daonraí de dhiúilicíní péarla fionnuisce tráth na suirbhéireachta.

Rinneadh suirbhé ar thrasbhealaí trí ghnáthóga atá fabhrach d'ialtóga laistigh den fheirm ghaoithe a bheartaítear i nGort Uí Raithile, ag siúl nó ag tiomáint i bhfeithicil, le brathadóir suite ar thaobh an fhál den fheithicil. Taifeadadh gníomhaíocht ialtóg le brathadóir *Anabat*

Walkabout. Rinneadh trasdulta uair sa mhí idir Bealtaine agus Meán Fómhair 2019. Léiríodh sna torthaí go n-úsáideann ialtóga an suíomh ach nach bhfuil riosca imbhuailte ialtóg nó baratráma suntasach ar an láithreán.

Fuarthas amach ó shuirbhéanna ar mhamaigh atá faoi chosaint, cé nach bhfuarthas aon chomharthaí de láithreacht broic ar an láithreán le linn na suirbhéanna bonnlíne in 2021, go bhféadfaidís bheith i láthair laistigh de limistéir fhóraoisithe an láithreáin. Níltear ag súil go dtarlóidh dobharchúnna ar an láithreán ach is eol go bhfuil siad i láthair laistigh de na córais abhann a bhfuil an láithreán ag draenáil chucu. Taifeadadh an laghairt choiteann i mí an Mheithimh 2021 ar lomán carraige laistigh den láithreán agus meastar go bhfuil laghairteanna i láthair ag dlúis ísle ar fud an láithreáin.

Tá roinnt beart maolaithe beartaithe lena n-áirítear lorg na n-oibreacha a íoslaghdú, bearta chun oibreacha sonracha a amú chun suaitheadh nó básmhaireacht dhíreach speiceas a sheachaint (amhail an laghairt choiteann), bearta chun truailliú le sruth a sheachaint, chomh maith le bearta athchóirithe agus feabhsaithe gnáthóg. Doiciméid thábhachtacha agus iad seo á seachadadh tá Plean Bainistíochta Timpeallachta Tógála (a leagann amach cuir chuige oibre agus riachtanais le linn na tógála chun tionchair cháilíocht uisce thíos le sruth a sheachaint). Tá gá freisin le Plean Bainistíochta Uisce Dromchla chun a chinntiú nach mbeidh aon tionchar fadtéarmach ar cháilíocht an uisce laistigh de dhobharcheantar na ndiúilicíní péarla fionnuisce.

Cailfear 28 heicteár de fhraochmhánna mar thoradh ar thionscadal an fheirm ghaoithe a bheartaítear, lena n-áirítear limistéir fraochmhá thirim, lomán carraige silicí agus roinnt bratphortach (gnáthóga liostaithe larscríbhinn I go léir) – meastar go bhfuil an éifeacht seo Suntasach agus Buan. Le cur i bhfeidhm an mhaolaithe mar a thuairiscítear sa tuarascáil seo, is féidir méid na héifeachta a laghdú go héifeacht atá measartha nó ar bheagán éifeachta.

8 NTS.8 ÉANEOLAÍOCHT

Déantar measúnú i g**Caibidil 7** den TMTT ar éifeachtaí féideartha na forbartha ar éaneolaíocht. D'fhéadfadh trí phríomhthionchar a bheith mar thoradh ar chéimeanna tógála, oibriúcháin agus díchoimisiúnaithe na forbartha ar éin:

- Cailteanas gnáthóige
- Imbhualadh le tuirbíní
- Díláithriú

Thug éaneolaí cáilithe faoi shuirbhéanna éan chun sonraí a thaifeadadh chun bonnlíne an tsuímh, dáileadh agus flúirse na ndaonraí éan timpeall an tsuímh a bhunú, lena n-áirítear

athbhreithniú ar aon suíomhanna sainithe mórthimpeall don chúlchríoch níos leithne suas go 10 km. Níl an láithreán suite laistigh de limistéar cosanta d'éin.

Lean na suirbhéanna seo treoir dea-chleachtais a aithnítear go forleathan maidir leis na modhanna, na hamanna agus na speicis a thairfeadtar. Baineadh úsáid as an bhfaisnéis seo chun leagan amach na feirme gaoithe a dhearadh agus chun éifeachtaí féideartha a mheasúnú. Táthar ag tuar go gcuirfidh an dearadh seo teorainn leis an bhféidearthacht go mbeidh tionchar díreach ar fhormhór na speiceas éan ó chaillteanais gnáthóige agus ó imbhuailtí.

Le bearta maolaithe mar a chuirtear i láthair sa tuarascáil seo curtha i bhfeidhm ina n-iomláine, agus go háirithe maolú na céime tógála d'éin ghoir na ngnáthóg tailte portaigh, chomh maith le bearta don Iolar Mara agus don Pocaire Gaoithe (de réir mar is gá) le linn na céime oibríochta, éifeacht an-bheag atá tuartha ar éin mar thoradh ar an bhforbairt.

Meastar gur leor cur i bhfeidhm Straitéise Bainistíochta Tógála chun leibhéal aon tionchair fhéideartha a laghdú go leibhéal a mheastar nach bhfuil suntasach, agus ag an am céanna buntáistí leathana a sholáthar do na speicis a fhaightear ar an láithreán. Meastar nach mbeidh aon tionchar carnach sonrath oibríochta ar speicis ná ar chríocha aonair mar thoradh ar an bhforbairt. Tá an measúnú éaneolaíoch bunaithe ar na sonraí agus na torthaí allamuigh breathnaithe, ar fhaisnéis agus ar thaighde foilsithe agus ar threoir dea-chleachtais. Ar an iomlán, meastar go mbeidh déine na n-éifeachtaí tuartha ar éin mar thoradh ar an bhforbairt bheartaithe ó Do-airithe go Measarta.

9 NTS.9 HIDREOLAÍOCHT, GEOLAÍOCHT AGUS AN TIMPEALLACHT UISCE

Déanann **Caibidil 8** agus **9** den TMTT measúnú ar éifeachtaí na Forbartha ag eascairt as na céimeanna tógála, oibriúcháin agus/díchoimisiúnaithe ar an acmhainn hidreolaíochta, hidrigeolaíochta agus geolaíochta laistigh den láithreán agus timpeall air. Bhí an measúnú hidreolaíoch, hidrigeolaíoch agus geolaíoch don Fhorbairt bunaithe ar staidéir deisce agus suirbhéanna suímh.

Áiríodh sa mheasúnú ar an staidéar deisce comhairliúcháin leis na heagraíochtaí seo a leanas trí bhreathnóirí léarscáileanna agus bunachair shonraí ar líne:

- An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (EPA) (Poblacht na hÉireann)
- Suirbhéireacht Gheolaíochta na hÉireann (GSI)
- Met Éireann (MET)
- Seirbhísí Páirceanna Náisiúnta & Fiadhúlra (NPWS)
- Oifig na nOibreacha Poiblí (OPW)

- An Lárionad Náisiúnta Sonraí Bithéagsúlachta (NBDC)
- An Chreat-Treoir Uisce (WFD)

Níl an láithreán suite laistigh de nó díreach in aice le ná díreach suas an abhainn ó aon limistéar sainithe ná cosanta (SPA, SAC, NHA). I measc na gceantar sainithe gaolmhara atá thíos le sruth ón suíomh tá: Locha Lua NHA Molta (Cód Láithreáin EPA: 001065) (timpeall 4km ó dheas), SAC an Ghaorthaidh (EPA/NPWS Cód Suímh: 000108), SPA an Ghaorthaidh (EPA/NPWS Cód Suímh: 00409), NHA an Ghaorthaidh (EPA/NPWS Cód Suímh: 000108), Anaclann Dúlra an Ghaorthaidh agus Tearmann Bithghiniteach an Ghaorthaidh (NPWS, 2022) (ar fad thart ar 12km soir), agus SPA Chuan Chorcaí (EPA/NPWS Cód Suímh: 004030) (thart ar 66km soir). Ina theannta sin, tá raon stádas WFD an ghréasáin uisce dromchla a bhaineann leis an láithreán ó Maith go Ard agus meastar go bhfuil sé an-íogair go ginearálta.

Rinneadh Measúnú Riosca Tuile (Céim 1) agus tugann sé le fios go bhfuil an glanmhéadú measta ar rith chun srutha uisce dromchla (0.66% i gcoibhneas le hachar an tsuímh) do-airithe, agus dá réir sin tá an baol tuilte méadaithe ag eascairt mar thoradh ar fhorbairt an tsuímh do-airithe.

Níl aon toibreacha, spriongaí nó tollphoill mapáilte laistigh de theorainn an tsuímh. Ina theannta sin, is beag an poitéinseal go mbeidh tionchar ag an bhforbairt ar aon toibreacha neamh-mhapáilte ag cur san áireamh go bhfuil na huiscígh screamhuisce sa réigiún mapáilte mar Droch-Uiscíoch (PI) (an chuid thuaidh), is é sin; buncharraig atá neamhthorthúil go ginearálta ach amháin i gcás criosanna áitiúla, agus Uiscíoch le Tábhacht Áitiúil (LI) (an chuid theas), is é sin; buncharraig atá measartha torthúil i gcriosanna áitiúla amháin.

Tomhaiseadh doimhneacht na móna ag 378 láthair san iomlán le linn suirbhéanna ithreach, a léirigh go bhfuil móin laistigh den limistéar staidéir éadomhain go ginearálta, go háirithe sna háiteanna is airde. Breathnaítear pócaí beaga iargúlta móna níos doimhne ag roinnt láithreacha, go háirithe laistigh de trachanna i limistéir a bhfuil topagrafaíocht chasta iontu.

Rinneadh Measúnú Riosca ar Chobhsaíocht Fána agus tugann sé le fios go bhfuil an riosca go dtarlódh ollghluaiseacht suntasach ithreacha nó sciorthaí talún An-Íseal go Íseal laistigh de lorg na Forbartha. Mar sin féin, léiríonn measúnú ar cháilíocht na móna go bhfuil an poitéinseal fós ann go dtiocfaidh saincheisteanna cobhsaíochta móna chun cinn ar scála áitiúil, mar shampla; láithreacha pointí a bhaineann le móin níos doimhne agus/nó claonta níos géire agus/nó gar do ghabhdóirí íogaire.

Cuirfear bearta caighdeánacha dea-chleachtais i bhfeidhm chun íoslaghdú a dhéanamh ar an bhféidearthacht go dtarlóidh éifeachtaí mar thruailliú, creimeadh nó athruithe ar shreabhadh screamhuisce agus uisce dromchla ag an bhForbairt. Déantar cur síos ar na bearta bunaithe agus éifeachtaacha seo i g**Caibidil 8: Ithir agus Geolaíocht – Cuid 8.5 Bearta Maolaithe agus Éifeachtaí Iarmharacha** agus **Caibidil 9: Hidreolaíocht agus Hidrigeolaíocht – Alt 9.5 Bearta Maolaithe agus Éifeachtaí Iarmharacha** agus cuirfear san áireamh go mion iad sa Phlean Bainistíochta Comhshaoil Tógála (**TMTT Aguisín 2.1**) a mbeidh an tIarratasóir tiomanta a dhéanamh trí choinníollacha an toilithe pleanála.

Agus bearta maolaithe i bhfeidhm, measúnaíodh go bhféadfadh an fhorbairt éifeachtaí a bheith mar thoradh ar suntasacht éagsúil, ach meastar go bhfuil go leor díobh inseachanta ach amháin na héifeachtaí dosheachanta seo a leanas:

- Athrófar dálaí na talún ar an suíomh agus cuirfear coincreít, foghrád agus ábhair dromchla in ionad ábhar nádúrtha ar nós móin, fo-ithir agus buncharraig. Is suntasacht áitiúil, diúltach, measartha é seo ar scála áitiúil, tábhacht ualaithe do-airithe ag scála an láithreáin, athrú buan díreach ar chomhdhéanamh ábhar an tsuímh.
- D'fhéadfadh leibhéil arda d'ábhar soladach (ithreacha/grean) a bheith ar crochadh i rith uisce dromchla ón suíomh mar thoradh ar oibreacha tochairte le linn na céime tógála na forbartha. Cé go bhfuil leibhéal éigin solaid ar fuaidreamh dosheachanta i rith chun srutha, má chuirtear i bhfeidhm bearta réamhchúraim agus maolaithe a bhfuil cur síos orthu sa tuarascáil seo, is féidir tiúchain de sholaid ar fuaidreamh a laghdú go leibhéil inghlactha roimh rith chun srutha a idircheapadh ag an ngréasán uisce dromchla a bhaineann leis an suíomh. Má bhaintear é seo amach is éard atá i gceist leis an tionchar is lú ar ghnéithe uisce dromchla, meastar gur tionchar dóchúil, neodrach go diúltach, do-airithe ar bheagán suntasacht, suntas ualaithe do-airithe, tionchar trasteorann na forbartha a chloíonn leis an mbonnlíne (nuair a bhíonn limistéir bainte móna á mbreithniú).
- Beidh roinnt athruithe áitiúla ar an gcaoi a sreabhann uisce ar an láithreán, meastar gur tionchar áitiúil dóchúil, neodrach go diúltach, beag go measartha, a bheidh ag an bhforbairt a chloíonn leis an mbonnlíne.

D'fhéadfadh tionchair fhéideartha eile a bheith díobhálach suntasach, mar shampla, doirteadh breosla suntasach, áfach, agus an prionsabal réamhchúraim, bearta maolaithe, agus pleanáil cheart á gcur i bhfeidhm, is féidir dóchúlacht agus suntas na n-éifeachtaí féideartha sin a laghdú go mór.

Ní thagann aon cheann de na tuirbíní nó na limistéir chruacha tuirbíní atá beartaithe laistigh de chrios maolánach a bhaineann le sruthán / abhainn mapáilte. Mar gheall ar an ngréasán

fairsing draenála atá ar an láithreán de ghnáth beidh na gníomhaíochtaí tógála a bhaineann leis an bhforbairt cóngarach do ghnéithe uisce dromchla / draenála, lena n-áirítear laistigh de na criosanna maolánacha ionas go mbeidh gá le tuilleadh bearta maolaithe. Teastaíonn aird agus pleanáil ar leith do ghníomhaíochtaí tógála laistigh de chriosanna maolánacha uisce dromchla. Tá nósanna imeachta maidir le drochthionchar a mhaolú i gceantair atá cóngarach d'uisce dromchla / draenáil nó laistigh de chriosanna maolánacha sonraithe sa Phlean Bainistíochta Uisce Dromchla (SWMP).

Le linn na gcéimeanna tógála, oibriúcháin agus díchoimisiúnaithe den fhorbairt, cuirfear roinnt beart dea-chleachtas bunaithe i bhfeidhm chun suaitheadh móna, cobhsaíocht móna, agus cailliúint agus balcadh ithreacha a íoslaghdú. Agus bearta maolaithe éifeachtacha agus dea-bhainistithe i bhfeidhm, ní mheastar go mbeidh aon tionchar iarmharach suntasach ar gheolaíocht agus ar mhóin mar thoradh ar an bhForbairt.

10 NTS.10 AER AGUS AERÁID

Rinne an chuid seo measúnú ar éifeacht na Forbartha ar cháilíocht an aeir, ag cur san áireamh an poitéinseal d'astuithe deannaigh, agus na héifeachtaí dóchúla laghdaithe dé-ocsaíd charbóin de chuid na Forbartha atá i bhfeidhm. Tugtar breac-chuntas ar bhearta maolaithe chun deannach a laghdú i g**Caibidil 10 den MTTT: Aer agus Aeráid** Roinn 10.3.7. Tá na tuirbíní go léir suite níos mó ná 750m ó thithe cónaithe a bhfuil daoine ina gcónaí iontu. Tar éis an mhaolaithe, measadh go bhféadfadh na héifeachtaí iarmharacha tionchar diúltach gearrthéarmach do-airithe a bheith acu ar an aeráid le linn na tógála. Beidh tionchar measartha, dearfach fadtéarmach ar an aeráid mar thoradh ar laghdú ar astaíochtaí gás ceaptha teasa le linn na céime oibríche.

Tá leagan amach na Forbartha deartha chun éifeachtaí féideartha comhshaoil na feirme gaoithe a íoslaghdú agus úsáid á baint as an uastáirgeacht fuinnimh ó acmhainn gaoithe an tsuímh. Coinníodh an méid is lú is féidir de rogha na talún nua agus an tionchar ar ghnáthóg nádúrtha.

Níl aon eilimint san Fhorbairt a tháirgfidh astuithe GHG nó astuithe bolaidh i bhfeidhm. Go deimhin, cuirfidh an Fhorbairt le glanlaghdú náisiúnta ar astuithe gáis cheaptha teasa agus gáis eile a eascraíonn as dó breoslaí iontaise.

Eascraíonn coigilteas dé-ocsaíd charbóin go príomha as giniúint leictreachais ón bhForbairt, sa chaoi is go ndéantar giniúint ó fhoinsí eile (a scaoileann dé-ocsaíd charbóin) a fhritháireamh. Braitheann an coigilteas measta ar an toimhde cén fhoinse leictreachais a

dhíláithrítear agus raon an choigiltis ó 87,977 go 103,687 tonna dé-ocsaíd charbóin in aghaidh na bliana.

Tá sprioc leagtha síos ag Éirinn chun laghdú 51% a bhaint amach ar astuithe gáis cheaptha teasa ar an iomlán faoi 2030, ag socrú cosáin chun astuithe glan-nialais a bhaint amach tráth nach déanaí ná 2050. Is é an sprioc do 2030 ná 80% de leictreachas na tíre a ghiniúint ó fhoinsí in-athnuaite. Cuirfidh an Fhorbairt idir 78.4 MW agus 92.4 MW d'acmhainneacht suiteáilte. Meastar gurb é an éifeacht charnach le giniúint in-athnuaite Éireannach eile ná athrú bunúsach ar éifeachtaí aeráide sholáthar fuinnimh na hÉireann, ar mórthionchar dearfach é, atá suntasach faoi na Rialacháin MTT agus a chuirfidh le spriocanna ceangailteacha na hÉireann um laghdú astuithe. Measadh go bhfuil tionchar beag, dearfach, fadtéarmach ag an bhForbairt maidir le cuidiú le hÉirinn a cuid oibleagáidí idirnáisiúnta a chomhlíonadh maidir le hastuithe GHG a laghdú.

11 NTS.10 TORANN

I g**Caibidil 11** den TMTT cuirtear i láthair measúnú ar éifeachtaí torainn na forbartha.

Astóidh trealamh agus feithiclí a úsáidtear le linn chéim na tógála torann go sealadach. Bainfidh na príomhfhoinsí torainn le tógáil bhunsraitheanna na dtuirbíní, seastáin chrua tuirbíní, nasc leis an eangach, próiseáil sna láithreacha sloc iasachtaithe, agus beidh foinsí níos lú mar bhóithre rochtana ar an suíomh agus tógáil fostáisiún 110kV. Glactar leis go mbeidh leibhéil torainn an díchoimisiúnaithe san ord céanna leis na leibhéil tógála agus go mairfidh siad ar feadh tréimhse sealadach. Go hiondúil beidh oibreacha tógála agus díchoimisiúnaithe níos mó ná 750m ón maoin is gaire (gabhdóir torainn), rud a fhágann nach meastar go mbeidh tionchar suntasach torainn agus creathadh ann.

Is í an phríomhfhuaim a chloistear ó thuirbíní gaoithe ná an '*swish*' ó ghluaiseacht na lanna tríd an aer. Deartar tuirbíní nua-aimseartha chun torann a íoslaghdú agus baintear úsáid as coinníollacha pleanála chun comhlíonadh na dteorainneacha sonraithe torainn a chinntiú. Rinneadh measúnú ar thorann oibriúcháin de réir an chleachtais is fearr agus de réir na dtreoirínite is déanaí. Tá sé léirithe go gcomhlíonfaidh torann de bharr na Forbartha, lena n-áirítear éifeachtaí carnacha le feirmeacha gaoithe oibríocha agus ceadaithe na treoirínite reatha go léir ag gach réadmhaoin áitiúil.

12 NTS.11 TÍRDHREACH AGUS RADHARC

I g**Caibidil 12** den TMTT cuirtear i láthair Measúnú ar Éifeachtaí Torainn na Forbartha. Rinne ailtire tírdhreacha cáilithe a bhfuil taithí aige é seo chun éifeachtaí suntasacha a mheastar a thiocfaidh chun cinn mar thoradh ar an bhForbairt a aithint. Déanann an measúnú breithniú ar

leithligh ar na héifeachtaí ar ghabhdóirí tírdhreacha agus amhairc, chomh maith le tionchar carnach na Forbartha i gcomhar le forbairtí feirmeacha gaoithe eile.

Tá an Suíomh suite laistigh de thírdhreach talmhaíochta agus foraoiseachta. Tá tírghné laistigh den láithreán go háirithe ardtalún agus fána, le héagsúlachtaí suntasacha in airde, cé go bhfuil an chuid is mó den láithreán suite os cionn an mharc 300m AOD. Tá an tír-raon dronuilleach a bheag nó a mhór san oirthuaisceart go dtí an iardheisceart, laistigh den suíomh ag buaicphointe ag Carraig an Locha san iardheisceart ag 423m AOD, agus an tír-raon is ísle den láithreán ag titim go timpeall 220m AOD, feadh teorainn thoir an tsuímh. Is sainairíonna é an limistéar staidéir lárnach ná sléibhte agus cnoic le gleannta measartha cúng, iata idir na hairdí seo. Laistigh de 2 km siar ó shuíomh Ghort Uí Raithile tá Maoileann (487m AOD), agus lastuaidh tá fánaí ísle Shléibhte Dhoire na Sagart. Mar sin féin, is gnách go mbíonn an tírghné ó dheas, soir ó dheas, soir agus soir ó thuaidh níos ísle ná 300m AOD, go háirithe feadh an ghleanna U-chruthach níos leithne atá gearrtha amach ag Abha an tSuláin. I dtuaisceart an limistéir staidéir lárnaigh tá Aibhní an tSuláin, an Abha Gharbh agus an Abha Bhuí, agus ó dheas tá Sruthán Áth na Cinníochta agus Abha Bhun Sílinn.

Clúdaíonn Limistéar Staidéir na Forbartha ga de 20 km de réir na dTreoirínte um Fhorbairt Fuinnimh Gaoithe (2006). Breithníonn an measúnú tírdhreacha éifeachtaí féideartha ar an tírdhreach glactha agus mórthimpeall ag tagairt do raon de limistéir shaintréithe tírdhreacha (LCAnna) agus critéir a foilsíodh i ndoiciméid theicniúla éagsúla. Breithníonn an measúnú amhairc éifeachtaí ar ghabhdóirí amhairc (mar a comhaontaíodh le comhairlithe tríd an bpróiseas Scópála MTT) lena n-áirítear ainmniúcháin taitneamhachta sárscéimhe, ionaid daonra, bealaí iompair agus radharcanna pobail áitiúla ag baint úsáide as 30 amharcphointe ó láithreacha gabhdóirí amhairc ionadaíoch / íogaire. Tá fótamontáisí ullmhaithe do na hamharcphointí agus áirítear sna figiúirí freisin sreanglíne den Fhorbairt ina haonar agus sreanglíne le gach forbairt charnach eile.

Maidir le hainmniúcháin íogaireachta tírdhreacha, tá an Suíomh trasna ar acomhal na dtrí Chineál Nádúr Tírdhreacha a aithníodh i bPlean Forbartha Chorcaí, a leagann béim ar an bhfáth a mheastar an ceantar seo a bheith ina thírdhreach idirthréimhseach go ginearálta. Tá dhá cheann de na cineálacha sainaitheanta tírdhreacha rangaithe mar 'Ard' agus íogaireacht 'Ard', gan ach leibhéal 'Áitiúil' tábhachta acu. Cé go sanntar Meánluach agus íogaireacht don chineál carachtar ábhartha eile chomh maith le leibhéal 'Áitiúil' tábhachta. Go háirithe, ní mheastar go mbaineann aon cheann de na Cineálacha Nádúr Tírdhreacha seo amach stádas ann féin agus ar leith Tírdhreacha Ardluacha (HVL). Léiríonn na rangú taitneamhachta sárscéimhe seo go bhfuil an crios cothromaithe go measartha idir táirgiúlacht agus cothú stíl

mhaireachtála na tuaithe sa cheantar seo chomh maith le braistint iargúlta agus suaimhneas agus braistint gharbh de thaitneamhacht sárscéimhe.

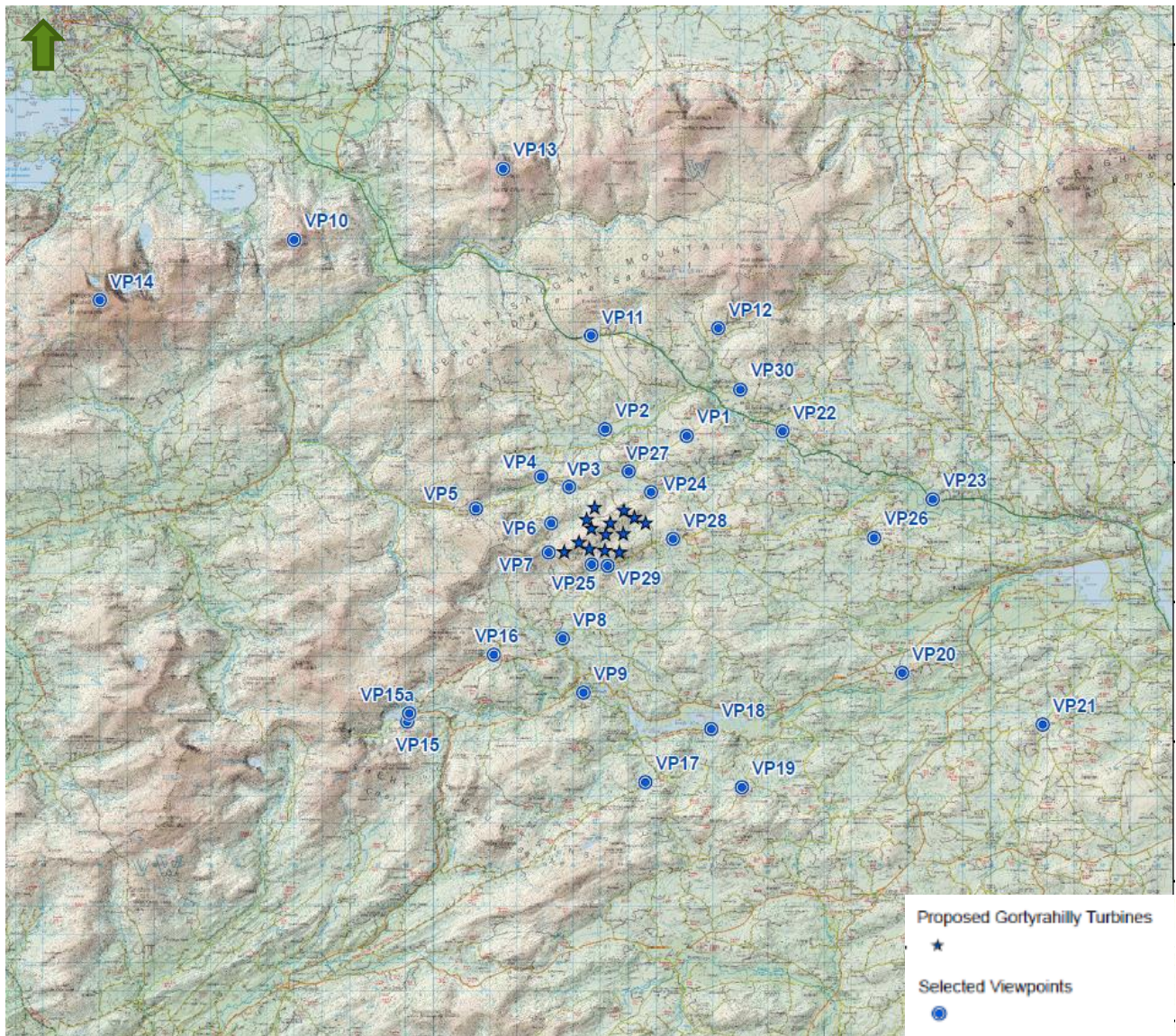
Maidir le tionchar tírdhreacha, beidh tionchair fhisiceacha ar chlúdach talún an tSuímh seo a athraíodh cheana féin le linn na céime tógála, ach beidh go leor díobh seo inchúlaithe nuair a dhéanfar an láithreán a dhíchoimisiúnú. Baineann na príomhthionchar tírdhreacha le hathruithe ar charachtar an tírdhreacha le linn na céime oibríche go príomha ó láithreach na dtuirbíní a bheartaítear. Chuige seo, déanfar scála na forbartha a bheartaítear a chomhshamhlú go maith laistigh dá gcomhthéacs tírdhreacha gan coinbhleachtaí scála míchuí le patrúin talún agus úsáid talún bunúsacha. Ina theannta sin, tá carachtar úsáideach suntasach ag na cnoic gharbh agus na dromanna atá díreach thart timpeall ar an Suíomh mar gheall ar láithreach na bhforbairtí fuinnimh gaoithe atá ann cheana féin, chomh maith le réimsí fairsinge de fháschoillte buaircíneacha tráchtála. Cé go léiríonn an fhorbairt a bheartaítear láithreach dhaonna agus leibhéal forbartha tógtha níos láidre ná mar atá ar an Láithreán faoi láthair, ní bhainfidh sé go mór óna charachtar táirgiúil tuaithe ardtalún, a bhfuil turbíní gaoithe mar phríomhchuid de cheana féin.

Don mheasúnú tionchair amhairc, déantar na 30 amharcpointe a ghrúpáil agus a achoimriú i gCaibidil 12 i dtéarmaí cineál gabhdóra. Feictear na amharcpointí ionadaíocha i d**Tábla 12.1** agus i bh**Figiúr NTS-5**.

Tábla 12.1 Amharcpointí Ionadaíocha

Uimh. VP	Suíomh
VP1	Bóthar áitiúil i nGort na gCros
VP2	Bóthar áitiúil ó thuaidh i sráidbhaile Chúil Aodha
VP3	Bóthar áitiúil ar na Foithrí
VP4	Bóthar áitiúil ar an Lománach Bheag
VP5	Crosbhealach ar bhóthar áitiúil i nDoire Leathan
VP6	Bóthar áitiúil ar an Leathfhearann Thoir
VP7	Bóthar áitiúil i gCarraig na Cáithe
VP8	Crosbhealach ar bhóthar áitiúil i nGoirtín na Coille
VP9	Bóthar áitiúil ó dheas ó Bhéal Átha an Ghaorthaidh
VP10	Mullach an Chruacháin

Uimh. VP	Suíomh
VP11	N22 i nDoire na Sagart
VP12	Bóthar áitiúil i gCom an Ghadhair
VP13	Mullach Thiar de 'Dhá Chóch Danainn'
VP14	Mullach na Mangartan
VP15a	Guagán Barra (Cois Locha - Aireagal Fhionnbarra Naofa)
VP15b	Slí Bhéarra go Breifne (Sleasa ó dheas os cionn Ghuagán Barra)
VP16	Bóthar áitiúil i dTrí Ghníomh
VP17	Bealach Rothaíochta Shlí Bhéarra go Breifne i nGort na Carraige
VP18	Bóthar áitiúil os cionn Locha Lua
VP19	Bóthar áitiúil i nGort na hOchtaí
VP20	Bóthar áitiúil i gCill Barra
VP21	Ros na Coille
VP22	N22 i dTonn Láin
VP23	N22 at Inse an Lónáin
VP24	Bóthar áitiúil i nGort Uí Raithile
VP25	Bóthar áitiúil i nGort na Binne
VP26	Bóthar áitiúil gar do Chill na Martra
VP27	Bóthar áitiúil i gCúil Aodha Theas
VP28	Bóthar áitiúil i nDoire Fhínín
VP29	Bóthar áitiúil i nGort na Binne
VP30	N22 Seachbhóthar os cionn Bhaile Bhuirne

Figióir NTS-3 Mapa na nAmharcphointe

Is é an suntas tionchair amhairc is airde atá tugtha i leith na Forbartha ná ‘Substaintiúil-measartha’ agus tarlaíonn sé seo ag dhá shuíomh; VP7 ‘Bóthar áitiúil ag Carraig na Cáithe’ agus VP28 ‘Bóthar áitiúil ag Doire Fhínín’, atá cóngarach don suíomh. Go ginearálta, beidh an fheirm ghaoithe bheartaithe ina chúis le raon éagsúil d’éifeachtaí nuair a bhreithnítear iad maidir le saghasanna gabhdóirí. Is beag an tionchar suntasach atá ag ionaid daonra agus feadh príomhbhealaí, is iad sin na cineálacha gabhdóirí a mbíonn an líon is mó gabhdóirí (daoine) iontu de ghnáth. In ainneoin a ghair, is i lár an raoin seachas an taobh is airde den speictream a bhíonn na héifeachtaí ar radhairc phobail áitiúil go ginearálta. Baineann sé seo níos lú leis an dlús daonra íseal agus baineann níos mó le nádúr iata an tírdhreacha garbh sa lárilmistéar staidéir. Baineann sé freisin leis an bpointe, nuair a chuirtear radhairc leathana ardaite i láthair, is gnách go mbíonn siad dírithe ar shiúl ó thalamh ard i dtreo limistéir ísle leis an bhfeirm ghaoithe imeallach nó fiú taobh thiar den amharcóir. Ba é an cineál gabhdóra is mó a raibh tionchar aige ná bealaí sárscéimhe ainmnithe, ach ar chúiseanna cosúil le radharcanna

pobail áitiúla, a léiríodh go minic ag na radharcanna céanna sa mheasúnú seo, d'fhéadfadh go mbeadh na tuirbíní gar, ach go ginearálta ní bhíonn siad i dtreo an chuid is mó taitneamhachta. Ina áit sin, is gnách go bhfrámaíonn siad nó go luíonn siad sa treo eile go dtí na radharcanna síos-ghleann seo soir agus ó dheas.

Ba iad na radharcanna sléibhe ó raonta Dhoire na Sagart agus na Mangartan ó thuaidh agus siar ó thuaidh ba mhó tionchar sa chiall charnach cé nár chuir an fheirm ghaoithe bheartaithe féin ach go mion leis an éifeacht iomlán. Cé go bhfuil radhairc pháirteacha agus i bhfad i gcéin ar na tuirbíní a bheartaítear in aice leis na tuirbíní atá ann cheana féin nuair a bhreathnaítear orthu don iomaire os cionn Ghúgáin Barra, níl aon radharc ar thuirbíní ón gcladach íocónach locha i gcroílár an ghleanna ag breathnú amach ar oileán Aireagal Naomh Fionnbarra.

Bunaithe ar an measúnú tírdhreacha, amhairc agus carnach atá sonraithe sa chaibidil, meastar nach mbeidh aon tionchar suntasach ag Feirm Ghaoithe Ghort an Rátha a bheartaítear.

13 NTS.13 SÓCMHAINNÍ ÁBHARACHA AGUS CEISTEANNA EILE

Déanann **Caibidil 13** den TMTT roinnt saincheisteanna eile a bhaineann le forbairt feirmeacha gaoithe a mheas, lena n-áirítear éifeachtaí féideartha ar úsáid talún, foraoiseacht, teileachumarsáid, líonraí leictreachais, eitlíocht agus fónais.

13.1 Talmhaíocht

Is sainairíonna é an láithreán seo ná foraoiseacht tráchtála agus talamh tuaithe, talmhaíochta, agus úsáidtear é go príomha le haghaidh féarach caorach agus eallaigh. Beidh deich dtuirbín suite ar thailte talmhaíochta nó go páirteach. Mar thoradh air seo athrófar úsáid ó thalamh féarach talmhaíochta go húsáid feirmeacha gaoithe. Beidh tionchar beag, diúltach fadtéarmach aige seo ar úsáid talún talmhaíochta mar gheall ar bhaint na dtailte féaraigh le linn an tionscadail. Mar sin féin, ní mheastar go mbeidh aon tionchar suntasach ar úsáid talún talmhaíochta.

13.2 Teileachumarsáid

Rinneadh teagmháil le hoibreoirí naisc chumarsáide micreathonnta le linn an MTT. Glacadh bearta maolaithe le linn dearadh an leagain amach chun tionchar a sheachaint ar naisc chumarsáide. Meastar nach dóchúil go gcuirfí isteach ar an bhfáiltiú teilifíse tar éis an aistrithe go craolachán digiteach, toisc nach mbíonn na comharthaí chomh so-ghabhálach do chur isteach ó thuirbíní.

Áiritheoidh cur chun feidhme na mbeart maolaithe nach gcuirfear isteach ar naisc chumarsáide. Mar sin, ní mheastar go mbeidh aon tionchar suntasach ar fáiltiú teileachumarsáide nó raidió mar thoradh ar an bhForbairt.

13.3 Gréasáin Leictreachais

Beidh an nasc eangaí 27.8km ar fhaid go neasach agus beidh sé feadh bóithre poiblí, bóithre príobháideacha agus bóithre foraoiseachta. Tá sé beartaithe nascadh leis an eangach náisiúnta trí na cáblaí 110 kV faoi thalamh ón suíomh go fostáisiún 220kV Bhaile Uascail. Tá tuilleadh sonraí ar an mbealach nasctha leis an eangach le fáil sa **TMTT Aguisín 13.2**.

Toisc go mbeidh an cháblú inmheánach go léir ar an láthair faoin talamh mar a bheidh an nasc eangaí ón bhfostáisiún ar an suíomh go Baile Uascail, ní bheidh aon tionchar ar an ngréasán leictreachais lastuas.

Cuirfidh an Fhorbairt go díreach agus go fadtéarmach leis an ngréasán leictreachais trína neartú trí ghiniúint fuinnimh in-athnuaite breise a sholáthar.

Ag fostáisiún 220kV Bhaile Uascail atá ann faoi láthair, éascófar na hoibreacha a theastaíonn chun an nasc greille a éascú laistigh de theorainneacha an fhostáisiúin agus a bhabhúin agus mar sin beidh tionchar beag gearrthéarmach acu.

13.4 Aerloingseoireacht

Tá an poitéinseal ag feirmeacha gaoithe oibriúcháin a bheith ina gcúis le héagsúlacht tionchair ar an eitlíocht. D'fhéadfadh tionchar a bheith ag rothlú lanna tuirbín gaoithe ar oibríochtaí radair, cé nach dócha go mbeidh sé seo amhlaidh i nGort Uí Raithile. Is féidir le hairde fisiceach na dtuirbíní bac a chur ar eitlíocht agus ar fheidhmíocht fhoriomlán an trealaimh chumarsáide, loingseoireachta agus faireachais. Ní mór soilsiú a bheith ag gach struchtúr os cionn 150 m ar airde chun rabhadh a thabhairt do thrácht eitlíochta.

Chuathas i gcomhairle le hoibreoirí eitlíochta agus d'fhreagair Údarás Eitlíochta na hÉireann. D'iarr siad córas solais rabhaidh constaicí don Fhorbairt, soláthar comhordanáidí gach tuirbín agus airde rinn, agus iad a chur ar an eolas 30 lá sula gcuirfí tús le haon oibríochtaí craein.

Cuirfear láithreacha na dtuirbíní le léarscáileanna eitlíochta roimh thógáil, agus déanfar gach iarratas ón Údarás Eitlíochta chun a chinntiú go gcloítear le prótacail sábháilteachta eitlíochta. Mar sin, is beag an tionchar a bheidh ar eitlíocht mar thoradh ar an bhforbairt.

14 NTS.14 OIDHREACTH CHULTÚRTHA

Cuireann Caibidil 14 den TMTT staidéar bonnlíne agus measúnú tionchair i láthair ar oidhreacht chultúrtha an tsuímh agus an réigiúin máguaird. Tugadh faoi chuartheanna suímh agus staidéir deisce chun aon sócmhainní oidhreachta seandálaíochta, ailtireachta agus cultúrtha a bhféadfadh an Fhorbairt difear a dhéanamh dóibh a aithint agus a thaifeadadh. Déantar suntas na héifeachta ar shócmhainn a mheas trí luach/iogaireacht na sócmhainne a shuíomh, agus conas a d'fhéadfadh tionchar a bheith aige air sin bunaithe ar dhearadh molta na Forbartha.

Tá trí shéadchomhartha seandálaíochta taifeadta laistigh de Theorainn Líne Dhearg an tSuímh, agus tá gach ceann acu mapáilte go mícheart ag Suirbhéireacht Seandálaíochta na hÉireann. Dhearbhaigh iniúchtaí allamuigh a rinneadh mar chuid den mheasúnú ionaid chearta na n-iarsmaí atá ar marthain de dhá cheann de na séadchomharthaí seo laistigh den láithreán (Tuamaí Dingeacha CO069-003---- agus CO069-093----) agus suíomh an tríú sampla. (Teorainn Páirce CO069-070----), mar atá eachtarshuite óna cur síos in iontráil fardail Shuirbhéireacht Seandálaíochta na hÉireann, is cosúil go raibh sé i limistéar ar deineadh tochailtí meicniúla talún le blianta beaga anuas le linn oibreacha feabhsúcháin talún agus níor aithníodh aon rianta dromchla don ghné seo laistigh de phurláin aon limistéar tógála a bheartaítear. Seachnaíodh láithreacha an dá thuama dingeacha atá ar marthain agus cuirfear stop leo ar feadh tréimhse na Tógála. Níl aon iarsmaí oidhreachta seandálaíochta, ailtireachta nó cultúrtha aitheanta laistigh de lorg na Forbartha, agus mar sin ní bheidh aon tionchar fisiceach díreach ar aon ghnéithe seandálaíochta nó oidhreachta aitheanta le linn aon chéim den Fhorbairt.

Tá an poitéinseal ag an suíomh go bhfuil iarsmaí seandálaíochta faoi thalamh anaithnid ann. Dá nochtfaí gnéithe seandálaíochta le linn chéim na tógála, is dócha go mbeadh tionchar mór ar na hiarsmaí. Mar sin, tá maolú beartaithe d'éifeachtaí beaga/measartha féideartha ar iarsmaí seandálaíochta anaithnide, a chuimseoidh sraith d'imscrúduithe seandálaíochta réamhthógála (suirbhé geoifisiceach spriocdhírthe agus trinseáil tástála) agus ag céim na tógála (monatóireacht a dhéanamh ar bhaint barrithir) faoi cheadúnas ón Seirbhís Séadchomharthaí Náisiúnta a dhéanfaidh seandálaí atá cáilithe go cuí. Sa chás go n-aithnítear aon ghnéithe seandálaíochta faoin dromchla le linn na n-imscrúduithe láithreáin seo déanfar iad a thaifeadadh agus ansin iad a chosaint go daingean fad a théitear i gcomhairle leis an tSeirbhís Séadchomharthaí Náisiúnta chun bearta maolaithe cuí breise a chinneadh, lena bhféadfaí caomhnú in situ a áireamh (trí sheachaint) nó caomhnú trí thaifead (tochailt seandálaíochta).

Beidh raon de thionchair dhiúltacha indíreacha fadtéarmacha de chineál amhairc mar thoradh ar an gcéim Oibriúcháin ar shuíomhanna níos leithne na láithreán seandálaíochta laistigh de phurláin an tsuímh a bheidh sa raon ó bheagán suntasach go measartha suntasach. I bhfianaise nádúr na dtuirbíní feirme gaoithe níl aon bhearta maolaithe ann a d'fhéadfadh dul i ngleic leis na tionchair amhairc seo, ach tugtar faoi deara go ndéanfar iad a aisiompú tar éis na céime díchoimisiúnaithe.

Ní bheidh aon tionchar suntasach dóchúil ar an acmhainn oidhreachta cultúrtha mar thoradh ar na céimeanna Tógála agus Oibriúcháin.

Ní dhéanann an measúnú aon tionchar carnach dóchúil ar acmhainní oidhreachta cultúrtha atá suntasach i dtéarmaí na Rialachán MTT a thuar.

15 NTS.15 TRÁCHT AGUS IOMPAR

Leagtar amach i g**Caibidil 15** den TMTT an éifeacht a bheadh ag trácht tógála ar an ngréasán bóithre, agus an tionchar a d'fhéadfadh a bheith aige sin ar dhaoine agus ar phobail in aice láimhe.

Cuirtear na héifeachtaí féideartha a bhaineann le forbairt feirmeacha gaoithe i láthair in dhá phríomhfhoirm: iad siúd ó iompar comhpháirteanna tuirbíní gaoithe, agus iad siúd mar thoradh ar allmhairiú ábhar tógála, trealamh agus pearsanra.

Aguisín 15.1: Baintear úsáid as samhail ríomhaire de na feithiclí seachadta tuirbíní chun láithreacha a aithint feadh bhealach seachadta comhpháirteanna an tuirbín ina mbeidh gá le feabhsuithe bóthair chun seachadadh do ualaí neamhghnácha idir Calafort Rinn an Scidígh agus láithreán na feirme gaoithe a éascú. Meastar go bhfuil sé seo oiriúnach, faoi réir mionobreacha uasghrádaithe agus athruithe ar throsacán sráide (cosúil le comharthaí, mullaird, etc.). Bheadh na comhpháirteanna seo á n-iompar le feithicil choimhdeachta mar ghnáthchleachtas, chun cabhrú le pasáiste sábháilte a chinntiú.

Tá an bealach tarlaithe molta mar:

- Fág Calafort Rinn an Scidígh ar an N28.
- Ag an timpeallán, lean ar aghaidh ar an N28.
- Ag an timpeallán, lean ar aghaidh ar an N28.
- Ag an timpeallán, tóg an 2ú bealach amach ar an N28.
- Lean ar aghaidh ar an N28, agus ansin tóg an slíbhóthar ar an N40.
- Lean ar aghaidh ar an N40 go dtí an N22, bain úsáid as Seachbhóthar nua Mhaigh Chromtha a chríochnaíonn siar ó thuaidh ó Bhaile Bhuirne.

- Lean ar aghaidh ar an N22, ansin cas ar dheis ag acomhal an oileáin ag Cuimín an Bhric agus cas 180 céim agus lean ar aghaidh ar an N22 go Baile Bhuirne.
- I mBaile Bhuirne, cas ar dheis ar rian rochtana sealadach (le tógáil mar chuid den Fhorbairt) chomh fada le hAbha an tSuláin, cuir droichead sealadach thar Abha an tSuláin ar fáil agus lean ar aghaidh rian rochtana nua a fhorbairt chun ceangal a dhéanamh leis an L-3400-79.
- Lean ar aghaidh ar an L-3400-79 agus ag an acomhal 'Y', cas ar chlé ar an mbóthar áitiúil L-3405-0.
- Lean ar aghaidh ar an L-3405-0 agus ag an acomhal 'Y', lean ar aghaidh ar an mbóthar áitiúil L-7405-0.
- Cas ar chlé ar an mbóthar príobháideach uasghrádaithe go dtí bealach isteach an tSuímh.

Maidir leis na cairéil ó dheas, úsáidfíh trucaílí an R587, ansin an R584. Toisc nach bhfuil aon rochtain dhíreach nó acomhal idir Seachbhóthar nua Mhaigh Chromtha (N22) agus an R584, úsáidfíh trucaílí an N22 atá ann faoi láthair agus ansin leanfar an L-3402 go dtí suíomh na feirme gaoithe.

Ó Chéim, leanfaidh leoraithe an R582 soir ó dheas. Toisc nach bhfuil aon rochtain dhíreach nó acomhal ar Sheachbhóthar Nua Mhaigh Chromtha (N22), d'fhéadfadh leoraithe an N22 nua a fhágáil ag an Tonn Láin agus filleadh fan an N22 atá ann cheana le teacht ar an L-3402 ag Lios an Chraosaigh. Chuirfeadh sé seo 10km breise leis an mbealach. Dá réir sin, sa chás go mbeidh leoraithe ag tarrac ón tuaisceart, d'úsáidfí an N22 atá ann cheana agus ansin leanfar an L-3402 go dtí an suíomh,

Tá Seachbhóthar Mhaigh Chromtha N22 á thógáil faoi láthair. Léiríonn na figiúirí tráchta taifeadta go bhfuil sé tuartha, in 2025, go mbeidh an N22 ag feidhmiú ag thart ar 71.9% toilleadh ag an láthair a bheidh an casadh timpeall á dhéanamh (an N22 atá ann cheana laistiar den seachbhóthar) agus mar sin go bhfuil acmhainn aige freastal ar thrácht breise sa todhchaí. Táthar ag tuar go mbeidh Seachbhóthar Mhaigh Chromtha N22 ag feidhmiú ag thart ar 11,100 go 11,200 AADT in 2027 nó ag toilleadh 56%. Measadh gur beag an méid tráchta a chruthófar ag céim na tógála den fhorbairt agus an tionchar a d'fhéadfadh a bheith aige ar dhaoine agus ar phobail in aice láimhe, ach amháin sna cásanna seo a leanas:

- Moill ar thiománaithe le linn na dtréimhsí gearra ama nuair a bhíonn na hualaí neamhghnácha ag gluaiseacht, ag pointí atá an-logánta do bhealach seachadta comhphárteanna na dtuirbín

- Úsáideoirí coisithe agus leochaileacha bóithre feadh Bhealach Bhéarra go Bréanainn agus scoil suite feadh an L-3402.
- Scaradh pobail ar an dá thaobh de bhóthar atá gnóthach de thoradh na tráchta seo, sa chás áirithe seo na lonnaíochtaí feadh an L-3402, is iad sin Ré na nDoirí agus Doire Fhínín.
- Láibe agus smionagar ar an ngréasán bóthar áitiúil ó HGVanna ag dul isteach agus amach ón suíomh tógála.
- Creathadh de bharr feithicilí móra, aerbheirthe nó talamhbhunaithe mar thoradh ar dhromchla bóthair atá garbh.

Tá roinnt beart maolaithe beartaithe chun éifeachtaí a íoslaghdú, lena n-áirítear:

- Deimhneoidh an t-iarratasóir an scála ama atá beartaithe le haghaidh seachadta agus déanfar gach iarracht buaic-amanna a sheachaint mar amanna fágála scoile, seirbhísí eaglasta, imeachtaí spóirt, buaic-amanna tráchta nuair a mheastar go bhféadfadh sé seo cur isteach gan ghá a bheith mar thoradh air.
- Ba chóir go gcuirfí tiománaithe gach feithicil seachadta ar an eolas go bhfuil scoileanna agus gabhdóirí íogaire eile i láthair agus nach bhfuil áiseanna foirmiúla trasnaithe coisithe i láthair.
- Cuirfear áiseanna glantacháin rothaí ar fáil ag an dá bhealach isteach molta chuig an suíomh.
- Chun astuithe deannaigh a laghdú, clúdófar coimeádáin feithicle/ualaí de chloch bhrúite le linn dóibh bheith ag gabháil isteach agus amach ón suíomh.
- Déanfar monatóireacht ar ghréasán na mbóithre áitiúla agus déanfar cothabháil de réir mar is gá le haon deisiúcháin a dhéanfar ag deireadh na céime tógála.

Aontófar Plean Bainistíochta Tráchta mionsonraithe leis na húdaráis ábhartha, lena n-áirítear an pobal, agus mion-sonrófar ann na bearta atá le cur i bhfeidhm le linn na gcéimeanna sealadacha tógála/díchoimisiúnaithe.

Ní tharlóidh aon tionchar suntasach a bhaineann le trácht na céime oibríche mar gheall ar a laghad tráchta a chruthófaí le linn na céime sin den Fhorbairt.

16 NTS.16 LEOCHAILEACHT DO MHÓR-THIMPISTÍ AGUS TUBAISTÍ NÁDÚRTHA

Déanann an chuid seo den Tuarascáil ar Mheasúnú Tionchair Timpeallachta (TMTT) cur síos ar na héifeachtaí suntasacha dóchúla ar an gcomhshaol ag eascirt as leochaileacht thionscadal beartaithe Fheirm Ghaoithe Ghort Uí Raithile (an “Forbairt”) mar a shonraítear i g**Caibidil 2** do rioscaí mór-thimpistí agus/nó tubaistí nádúrtha.

Is guaiseacha iad mór-thimpistí nó tubaistí nádúrtha a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar an bhForbairt agus a d'fhéadfadh tionchar a bheith acu ar an gcomhshaol dá bharr. Áirítear orthu sin timpistí le linn na tógála agus na hoibríochta de bharr teip oibríochta agus/nó guaiseacha nádúrtha. Breithnítear sa mheasúnú ar riosca mórthimpistí agus/nó tubaistí na fachtóirí go léir a shainítear sa Treoir MTT a cuireadh san áireamh sa TMTT seo, i.e., sláinte an daonra agus an duine, bithéagsúlacht, talamh, ithir (cobhsaíocht móna), uisce, aer agus aeráid. agus sócmhainní ábhartha, oidhreacht chultúrtha agus an tírdhreach.

Tá staidéar deisce tugtha chun críche chun an timpeallacht bhonnlíne a bhfuil an measúnú riosca molta á dhéanamh ina leith a shuíomh. Beidh tionchar aige seo ar dhóchúlacht agus ar thionchar mórthimpiste nó tubaiste nádúrtha. Tá comhthéacs áitiúil agus réigiúnach bunaithe sula ndearnadh an measúnú riosca chun tuiscint a fhorbairt ar leochaileacht agus athléimneacht an cheantair i gcás éigeandálaí. Tá tuilleadh sonraí maidir leis an timpeallacht bhonnlíne ar fáil i gcuid 16.2 den TMTT seo. Aithníodh an cás leis an scór riosca is airde maidir le tarlú mórthimpiste agus/nó mórthubaiste mar 'Éilliú' na Forbartha agus riosca 'Timpiste Dóiteáin Tionsclaíoch/Pléasc Gáis' le linn na gcéimeanna tógála, oibriúcháin agus díchoimisiúnaithe. Tá an Fhorbairt deartha agus tógtha de réir na mbeart dea-chleachtais atá leagtha amach sa TMTT seo agus, mar sin, tá maolú i gcoinne riosca mór-thimpistí agus/nó tubaistí leabaithe sa dearadh.

Meastar an riosca go dtarlódh mórthimpiste agus/nó tubaiste le linn thógáil na Forbartha 'íseal' de réir an 'Treoir um Measúnú Riosca i mBainistíocht Móréigeandála' (RCORÁ, 2010).

17 NTS.17 ACHOIMRE

Soláthraíonn **Caibidil 17** den TMTT achoimre ar na héifeachtaí suntasacha ó gach caibidil den TMTT agus tugtar achoimre freisin ar na bearta maolaithe atá beartaithe chun dóchúlacht nó méid na n-éifeachtaí sin a laghdú go leibhéal inghlactha, ar mhaithe le héascaíocht tagartha.